

๗๑๖.๖๖๔๓๓

๒๐.๖.๒๕๕๗

๑๖.๖

การวิเคราะห์รูปแบบการเล่นฟุตบอล

๐๕๕๖ ๖๖๓ ๕๖๓

ปริญญานิพนธ์

ของ

เฉลิมพล ก่อกิจเถกิงกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

มีนาคม ๒๕๕๐

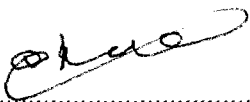
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1-2

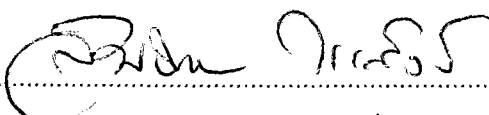
๑๖.๖.๒๕๕๗

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
พลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

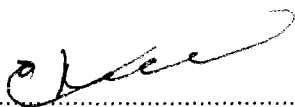
คณะกรรมการควบคุม

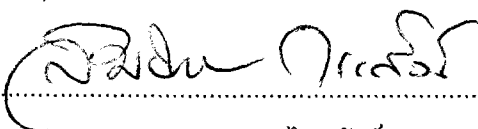
.....ประธาน

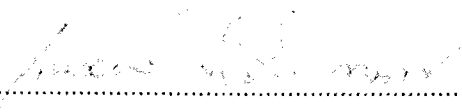
(ผศ. อุดม พิมพา)

.....กรรมการ
(อ. สมชาย ไกรสังข์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผศ. อุดม พิมพา)

.....กรรมการ
(อ. สมชาย ไกรสังข์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ. เทเวศร์ พิริยะพูนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยูภา พูลสุวรรณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม พิมพา ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์สมชาย ไกรสังข์ กรรมการควบคุม และ รองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพจน์ท์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร ผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มาโดยตลอด

ขอขอบคุณ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย สโมสรฟุตบอลกสิกรไทย ทหารอากาศ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และทหารบก ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอเทอดพระคุณของคุณย่า บิดา มารดา คุณอา ครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจเสมอมา รวมถึงคุณสมศักดิ์ สิงห์ลำพองและครอบครัว ผู้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยขณะศึกษาอยู่ และขอระลึกถึงพระคุณของผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัยทุกท่าน

เฉลิมพล ก่อกิจเถกิงกุล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	23
งานวิจัยในประเทศไทย.....	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	32
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
บทย่อ.....	56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	56
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	56
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	57
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	65

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
บทย่อ.....	56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	56
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	56
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	57
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	62
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	65

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 1.....	34
2	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 2.....	35
3	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 3.....	36
4	แสดงจำนวนและคำร้อยละเฉลี่ยของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ.....	41
5	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบรุกรจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง.....	43
6	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบรุกรจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง.....	43
7	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบส่งลูกทะเลแนวป้องกัน.....	44
8	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบส่งไปมาระหว่างตู้.....	44
9	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบเลี้ยงหลบเข้ายิงประตู.....	45
10	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบรุกรอย่างรวดเร็ว.....	45
11	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 1.....	46
12	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 2.....	46
13	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 3.....	47
14	แสดงจำนวนและคำร้อยละเฉลี่ยของรูปแบบการป้องกัน แบบต่าง ๆ.....	52
15	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบตัวต่อตัว.....	54
16	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต.....	54
17	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบผสม.....	55

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 1.....	34
2	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 2.....	35
3	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 3.....	36
4	แสดงจำนวนและคำร้อยละเฉลี่ยของรูปแบบการรุกรแบบต่าง ๆ.....	41
5	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบรุกรจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง.....	43
6	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบรุกรจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง.....	43
7	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบส่งลูกทะเลแนวป้องกัน.....	44
8	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบส่งไปมาระหว่างคู่.....	44
9	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบเลี้ยงหลบเข้ายิงประจัญ.....	45
10	แสดงจำนวนและคำร้อยละของการรุกรแบบรุกรอย่างรวดเร็ว.....	45
11	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 1.....	46
12	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 2.....	46
13	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบต่าง ๆ ครั้งที่ 3.....	47
14	แสดงจำนวนและคำร้อยละเฉลี่ยของรูปแบบการป้องกัน แบบต่าง ๆ.....	52
15	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบตัวต่อตัว.....	54
16	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต.....	54
17	แสดงจำนวนและคำร้อยละของรูปแบบการป้องกันแบบผสม.....	55

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	การเล่นแบบเอ็ม คับเบิลยู	13
2	การเล่นแบบ 4-2-4 ของทีมบราซิล	14
3	การเล่นแบบ 4-3-3 ของทีมอังกฤษ	15
4	การเล่นแบบ 1-4-3-2 ของทีมอิตาลี	16
5	การเล่นแบบ 4-4-2	17
6	การเล่นแบบ 1-2-5-2 หรือ 3-5-2	18
7	การเล่นแบบฟุตบอลสมัครเล่น	19
8	แสดงการรุกแบบต่าง ๆ ของทีม ธนาคารกสิกรไทย.....	37
9	แสดงการรุกแบบต่าง ๆ ของทีม ทหารอากาศ.....	38
10	แสดงการรุกแบบต่าง ๆ ของทีม องค์การโทรศัพท์.....	39
11	แสดงการรุกแบบต่าง ๆ ของทีม ทหารบก.....	40
12	แสดงการรุกแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม.....	42
13	แสดงการป้องกันแบบต่าง ๆ ของทีม ธนาคารกสิกรไทย.....	48
14	แสดงการป้องกันแบบต่าง ๆ ของทีม ทหารอากาศ.....	49
15	แสดงการป้องกันแบบต่าง ๆ ของทีม องค์การโทรศัพท์.....	50
16	แสดงการป้องกันแบบต่าง ๆ ของทีม ทหารบก.....	51
17	แสดงการป้องกันแบบต่าง ๆ ของแต่ละทีม.....	53

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

กีฬาฟุตบอลเป็นกิจกรรมพลศึกษาประเภทหนึ่งที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของบุคคลได้เป็นอย่างดี การเล่นฟุตบอลมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นการออกกำลังกายที่จะทำให้ร่างกายมีพละกำลังสมบูรณ์ มีวินัยในตนเอง มีการประสานงานกับบุคคลอื่นและมีการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีอีกด้วย (สุชาติ มุฑกัณท์. 2516 : 9) นอกจากนั้นกีฬาฟุตบอลยังเป็นกีฬาที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายทั้งผู้เล่นและผู้ชม ดังที่ ปัญญา สังขวดี (2527 : 2) กล่าวว่า “ความสนใจและความนิยมชมชอบของประชาชนที่มีต่อกีฬาฟุตบอลเป็นไปอย่างแพร่หลายทั่วทุกมุมโลก โดยไม่จำกัดเพศและวัย” กีฬาฟุตบอลสามารถช่วยสร้างเสริมความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ทำให้จิตใจเป็นนักสู้ มีความอดทนอดกลั้น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นในสังคมได้ สามารถร่วมมือและประสานงานกับผู้อื่นทีม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ในการแข่งขัน มีการตัดสินใจโดยฉับพลันและเด็ดขาด (วีระศักดิ์ ปรีชาสุปัญญา. 2526 : 3) เป็นเกมกีฬาที่ต้องอาศัยความสามารถมีไหวพริบและความรู้ที่จะต้องนำไปใช้ในสนามแข่งขัน ชาญวิทย์ ผลชีวิน (2532 : 1) กล่าวว่า “ฟุตบอลเป็นกีฬาที่มีเกณฑ์และรูปแบบการเล่นลักษณะต่างๆ มากมาย ที่ทำให้ผู้เล่นและผู้ชมชื่นชอบหลงใหล จึงสามารถดึงดูดจิตใจคนได้ทุกระดับ ทุกเพศและทุกวัย...”

ในการเล่นหรือฝึกกีฬาทุกชนิด “ทักษะ” นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่นักกีฬาต้องหมั่นฝึกซ้อมอยู่เสมอ เพราะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสามารถทางกีฬาของบุคคลนั้นๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะฟุตบอลนั้นทักษะที่ควรฝึกคือ การเตะลูกบอล การชดลูกบอลและการเลี้ยงลูกบอล การโหม่ง การยิงประตู การทุ่มลูก และการเป็นผู้รักษาประตู (ประโยค สุทธิสง่า. 2517 : 30) ซึ่งในการเล่นฟุตบอลให้ดีขึ้น ซอนเดอร์ส (ชนา กิตติศรีวรพันธุ์. 2522 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Saunders. 1974) ได้กล่าวว่า จะต้องมีการควบคุมลูกบอล (Ball Control) ได้เป็นอย่างดี ซึ่งการควบคุมลูกบอลนี้ ประกอบไปด้วยทักษะของ การเตะลูกบอล การเลี้ยงลูกบอล การชดลูกบอล การส่งลูกบอล และการยิงประตู เป็นต้น นอกจากผู้เล่นจะต้องมีทักษะที่ดีแล้ว จำเป็นจะต้องมีเทคนิคการเล่นเป็นของตนเองและมีการวางแผนการเล่นเฉพาะตัว รวมทั้งการวางแผนการเล่นเป็นชุดควบคู่กันไปด้วย ซึ่งผู้เล่นจะต้องหมั่นฝึกฝนจนสามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ โดยสิ่งต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ หากมีอยู่ในการเล่นก็จะประสบผลสำเร็จได้ง่าย (วีระศักดิ์ ปรีชาสุปัญญา. 2526 : 3)

ฟุตบอลเป็นกีฬาประเภททีมซึ่งประกอบด้วยผู้เล่นทีมละ 11 คน โดยที่ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะนำลูกฟุตบอลไปยังแดนของฝ่ายตรงข้าม เพื่อที่จะให้ลูกฟุตบอลนั้นเข้าประตูของอีกฝ่ายหนึ่งให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามเข้าทำประตู ภายในเวลาที่กำหนดและถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นแต่ละทีมจึงต้องมีการวางแผนการจัดรูปแบบการเล่นของตนในการแข่งขันแต่ละครั้ง แต่ละทีมจึงได้พยายามอย่างเต็มที่ในการเตรียมทีมของตนให้มีความพร้อมให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในด้านตัวผู้เล่นที่จะต้องฝึกฝนหรือดึงตัวเข้าสู่ทีม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการเตรียมทีมต่อไป รวมถึงการวางแผนรูปแบบในการเล่นปัจจุบันถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของทีม นอกเหนือจากความสามารถของตัวผู้เล่น ด้วยเหตุนี้รูปแบบการเล่นจึงเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการแข่งขันฟุตบอลยุคปัจจุบัน ได้มีการคิดค้นรูปแบบการเล่นออกมาใช้อย่างมากมายหลายรูปแบบด้วยกัน โดยจุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ได้เปรียบฝ่ายตรงข้ามในขณะแข่งขันนั่นเอง รูปแบบการเล่นจึงได้มีการพัฒนาและมีรูปแบบในการรุกแบบต่างๆ เกิดขึ้น เช่น 4:2:4, 4:4:2, 4:3:3, 5:3:2, หรือ 3:5:2 เป็นต้น จึงจำเป็นที่โค้ชจะต้องเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะนำมาวางแผนในการเล่นหรือวางโปรแกรมในการฝึกซ้อมในการที่จะเตรียมไปใช้ในการแข่งขันกับทีมฝ่ายตรงข้ามที่เราได้วิเคราะห์รูปแบบการเล่นมาแล้ว

การวิเคราะห์รูปแบบในการเล่นฟุตบอล จึงมีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับการบริหารทีมฟุตบอล จะทำให้การจัดโปรแกรมฝึกซ้อมหรือแข่งขัน และการตั้งเป้าหมายของทีมประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น โค้ชจะต้องเป็นผู้วางแผนการเล่นและจัดรูปแบบการเล่นของทีมตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และยังคงศึกษารูปแบบการเล่นของทีมคู่ต่อสู้ที่จะต้องแข่งขันด้วยในโอกาสต่อไป ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจะสามารถช่วยให้โค้ชรู้ถึงวิธีการเล่นหรือรูปแบบในการเล่นว่าจะใช้แบบแผนในการรุกและการป้องกันอย่างไร รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ ของตัวผู้เล่น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อโค้ชอย่างมากในการที่จะนำไปเตรียมทีมให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะทำการแข่งขัน โดยเมื่อเป็นฝ่ายรับก็พยายามที่จะป้องกันประตูหรือแย่งบอลกลับคืนมาครอบครองให้ได้ เพื่อไม่ให้ฝ่ายพ่ายแพ้ในการแข่งขันครั้งนั้น จึงจำเป็นที่โค้ชจะต้องวางแผนในการฝึกให้กับผู้เล่นทุกคนไม่ว่าจะในด้านสมรรถภาพทางกาย ทักษะ เทคนิคการเล่น และยุทธวิธีในการเล่น เพื่อที่จะสามารถนำออกมาใช้ในขณะแข่งขัน เพื่อให้ได้เปรียบคู่ต่อสู้ และนำมาสู่ชัยชนะ

ดังนั้นในขณะทำการแข่งขันแต่ละทีมจะต้องนำเอาความรู้ ทักษะ เทคนิค วิธีการเล่นที่สลับซับซ้อน ความชำนาญทั้งในด้านการรุกและการป้องกันมาใช้ให้มากที่สุด และใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น แต่ในสถานการณ์การแข่งขันจริงไม่ว่าจะเป็นการรุกและการป้องกันแบบใดก็ตาม ย่อมต้องมีทั้งข้อดีและข้อเสียด้วยกันทั้งนั้น ขึ้นอยู่ที่ว่าโค้ชจะสามารถมองเห็นข้อดีและข้อบกพร่องของทีมตนเอง และทีมฝ่ายตรงข้ามว่ามีความชำนาญด้านใด และขาดความชำนาญด้านใดบ้าง สามารถแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้นได้เหมาะสมเพียงใด เพราะฉะนั้นก่อนที่จะให้ทีมของตนเล่น

แบบใดก็ควรจะได้เรียนรู้และวิเคราะห์รูปแบบการเล่นแต่ละแบบให้ดีเสียก่อน (นพดล เกตุประทุม. 2536 : 3)

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปแบบการเล่นฟุตบอลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่โค้ชและนักกีฬาทุกทีมจะต้องคิดค้นและฝึกฝนทั้งรูปแบบของการรุกและรูปแบบของการป้องกัน แต่ละทีมจะต้องฝึกให้ได้หลายๆ รูปแบบ และรู้จักเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ ดังนั้นโค้ชและนักกีฬาที่มีความชำนาญจะสามารถเลือกใช้รูปแบบการเล่นต่างๆ ที่ทำให้ได้เปรียบฝ่ายตรงข้ามมากที่สุด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนและผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์รูปแบบของการเล่นฟุตบอล

✕ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการรุกและการป้องกันของการเล่นฟุตบอล

✕ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทราบรูปแบบการรุกและการป้องกันของการเล่นฟุตบอลของแต่ละทีม
- ✕ 2. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผลประโยชน์ต่อผู้ฝึกสอน เพราะจะได้นำรูปแบบของการเล่นไปเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงทีมฟุตบอล ทำให้มีการเล่นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 3. เป็นข้อเสนอแนะและปรับปรุงของครู อาจารย์และผู้ฝึกสอนได้นำไปเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป
- ✕ 4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้ารูปแบบของการเล่นในกีฬาประเภทอื่นๆ ต่อไป

✕ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้านี้เป็นทีมฟุตบอลที่ส่งเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วยพระราชทานประเภท ก. ประจำปี 2537 ที่จัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยคัดเลือกจาก 4 ทีมที่มีสถิติดีที่สุดของการแข่งขัน ประจำปี 2536 ได้แก่ ทีมธนาคารกรุงไทย ทีมทหารอากาศ ทีมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและ ทีมทหารบก

๕ 2. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า ได้แก่

2.1 รูปแบบการรุกแบบต่าง ๆ

- 2.1.1 การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง
- 2.1.2 การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง
- 2.1.3 การส่งลูกทะลุแนวป้องกัน
- 2.1.4 การส่งไปมาระหว่างคู่
- 2.1.5 การเลี้ยงหลบเข้ายิงประตู
- 2.1.6 การรุกอย่างรวดเร็ว

๕ 2.2 รูปแบบการป้องกัน

- 2.2.1 การป้องกันแบบคนต่อคน
- 2.2.2 การป้องกันแบบแบ่งเขตหรือโซน
- 2.2.3 การป้องกันแบบผสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการเล่นฟุตบอล หมายถึง รูปแบบการรุกและรูปแบบการป้องกัน
2. รูปแบบการรุก หมายถึง ลักษณะการเล่นของทีมหรือผู้เล่นฝ่ายที่ครอบครองลูกบอลในรูปแบบต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพยายามนำลูกบอลไปยังประตูฝ่ายตรงข้ามให้ได้
3. รูปแบบการป้องกัน หมายถึง ลักษณะการเล่นของทีมหรือผู้เล่นฝ่ายที่ไม่ได้ครอบครองลูกบอลในรูปแบบต่างๆ เพื่อพยายามป้องกันไม่ให้ฝ่ายครอบครองลูกบอลเข้าไปยิงประตูทีมตนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ทั้งของต่างประเทศ และภายในประเทศ พอสรุปได้ดังนี้

เอกสารภายในประเทศและต่างประเทศ

ความหมายของการวิเคราะห์รูปแบบ

เลวค และโบเชอร์ (นพดล เกตุประทุม. 2536 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Quade and Boucher. 1982) กล่าวว่า การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกรูปแบบ

การแยกรูปแบบ หมายถึง ตัวแทนของความจริง ซึ่งเป็นส่วนย่อยของลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง รูปแบบจะมีส่วนช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถประมาณผลที่ตามมาของแต่ละทางเลือก ซึ่งมักจะพิจารณาเกี่ยวกับสถานการณ์ในขณะนั้นและความสามารถของบุคคล

ดังนั้นการวิเคราะห์รูปแบบ หมายถึง การแยกศึกษาลักษณะของความเป็นจริงออกเป็นส่วนต่างๆ เพื่อให้เห็นข้อเท็จจริง รายละเอียดที่ชัดเจนซึ่งจะพิจารณาจากสถานการณ์จริงโดยอาศัยโครงสร้าง และแบบแผนของความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในข้อมูล เพื่อจะเป็นแนวทางให้ใคร่ครวญได้ตัดสินใจได้ถูกต้อง

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี (2527 :114) เรีกองค์ประกอบว่า “ปัจจัย”

การวิเคราะห์ปัจจัยคือ เทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการลดปริมาณข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ และทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผน

ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล

การเล่นกีฬาฟุตบอลก็เหมือนกับกีฬาประเภทอื่น ๆ ทั่วไปที่ต้องอาศัยความสามัคคีของผู้เล่นในทีมเป็นสำคัญ สุรพล เพิ่มพล (2531 : 113) ได้กล่าวถึงตำแหน่งของผู้เล่นไว้ว่าทีมฟุตบอล 1 ทีม จะประกอบด้วยผู้เล่น 11 ตำแหน่ง การขึ้นของแต่ละตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 4 พวก คือ

1. ผู้รักษาประตู (Goal Keeper)
2. ผู้เล่นกองหลัง (Back Players)
3. ผู้เล่นกองกลาง (Midfield Players)
4. ผู้เล่นกองหน้า (Forward Players)

ซึ่งผู้เล่นแต่ละตำแหน่งจะต้องพยายามทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ต้องมีการฝึกซ้อมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นทักษะส่วนบุคคล เทคนิคในการเล่นและยุทธวิธีในการเล่น รวมทั้งสมรรถภาพทางกายด้วย ชาณุวิทย์ ผลชีวิน (2532 : 9) ได้กล่าวว่า หลักในการฝึกฟุตบอลมีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1. กิจกรรมเป็นรายบุคคล (Individual Activity) เหมาะสมกับแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เล่น และเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เล่นด้วย เช่น การรับ-ส่งลูกบอล การเลี้ยงลูกบอล การโหม่ง และการยิงประตู เป็นต้น

2. กิจกรรมเป็นคู่ (Partner Activity) ในการฝึกนี้จะมี 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายรุก และฝ่ายรับ ในระหว่างการฝึกผู้เล่นจะใช้ชื่อของตนเองเป็นผู้เล่นในทีมเดียวกันหรือคู่แข่งก็ได้ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการฝึก ผู้เล่นจะฝึกใช้เทคนิคต่างๆ กับคู่ของตนเองได้ และนำการฝึกเหล่านี้ไปใช้กับการแข่งขัน เช่น การยิงลูกโทษ 2 จังหวะ การเตะมุม การส่งไปมาระหว่างคู่ (Wall Pass) รูปแบบการฝึกเป็นคู่นี้ใกล้เคียงกับการฝึกแบบการแข่งขันจริง เป็นการวัดความสามารถและไหวพริบของผู้เล่นแต่ละคนด้วย

3. กิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย (Group Activity) ทีมผู้เล่นจะประกอบด้วยกลุ่มย่อย ๆ ซึ่งจะไม่กำหนดแน่นอนตายตัว แต่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การแข่งขัน และตามหน้าที่ ถ้าวางโดยทั่วๆ ไปแล้วจะมี กองหลัง กองกลาง และกองหน้า มักจะคิดกันเสมอว่าเป็นการดีถ้ากลุ่มต่างๆ อยู่ในรูปสามเหลี่ยม ในระหว่างการแข่งขัน กฎการรวมกลุ่มแบบนี้จะถูกนำมาใช้เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่อไป การฝึกเป็นกลุ่มเหล่านี้จะฝึกได้ทั้งทางด้านสมรรถภาพด้านเทคนิค และด้านกลยุทธ์ ขึ้นอยู่กับว่าสถานการณ์จะเป็นไปในรูปใด

4. กิจกรรมเป็นทีม (Team Activity) ฟุตบอลเป็นกีฬาที่เล่นเป็นทีม จึงจำเป็นที่จะต้องฝึกเป็นทีม รูปแบบการฝึกจะเน้นในกฎเกณฑ์พื้นฐานของกีฬาประเภทนี้ด้วยนั่นคือ การรุกและการรับ

ในการฝึกตามกฎเกณฑ์นี้จะถูกทำงานขึ้นมาเป็นทีม และสิ่งนี้เองจะเป็นปัจจัยในการตัดสินใจในการแข่งขันว่าแพ้ หรือชนะ จะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันในการทำงานในขณะที่เป็นฝ่ายรับหรือในขณะที่เป็นฝ่ายรุก

หลักในการเล่นทีมของกีฬาฟุตบอล จะแบ่งลักษณะการเล่นออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การรุก (Offense)
2. การรับ (Defense)

หลักการเล่นเมื่อเป็นฝ่ายรุก (Principle of Offense)

1. การเล่นเกมบอลทางด้านกว้างของสนาม (Width) การใช้ความกว้างของสนามก็เพื่อที่จะดึงให้ฝ่ายป้องกันเปิดพื้นที่ช่องว่างขึ้น เราควรจะฝึกให้มากถึงจุดประสงค์ในการฝึกขั้นนี้ และพัฒนาไปอย่างถูกต้อง แน่นนอน มีประสิทธิภาพตามแนวความคิดที่มีอยู่ทั่ว ๆ ไป จากเทคนิคการเล่นฟุตบอลสมัยใหม่ นักฟุตบอลจะต้องมีทั้งเทคนิคในการส่งบอลแบบสี่เหลี่ยม หรือการส่งลูกขวางสนาม (Square Pass) ที่แน่นนอนและแม่นยำ เพื่อเปิดการโจมตีฝ่ายป้องกันและทำให้เกิดที่ว่างที่จะพบบอลเข้าไปเล่น ผู้เล่นฝ่ายรุกจะต้องใช้ความกว้างของสนามให้เป็นประโยชน์ในการเล่นแบบนี้ต้องการเพียงความสามารถในการที่ครอบครองบอลไว้กับทีม ทำเกมให้ช้าลงและทำการรุกอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การทะลุทะลวงการตั้งรับของฝ่ายป้องกัน (Penetration) จากหลักการข้างต้นเมื่อเราเปิดช่องว่างในการโจมตีได้แล้ว แบบแผนขั้นต่อไปคือ การส่งบอลผ่านแบบทะลุทะลวงแนวป้องกันของฝ่ายป้องกันเข้าไป และหาจังหวะในการยิงประตูหรือใช้ความพยายามอื่นๆ ในการทำประตู เทคนิคที่ต้องการสำหรับการผ่านบอลทะลุทะลวงเข้าไปโจมตีนี้จะแตกต่างจากการเล่นพื้นที่ทางด้านกว้าง คือจะต้องผ่านลูกที่รวดเร็วและแม่นยำหลังจากที่ได้คั้งเกมรุกให้ช้าลงเพื่อความแน่นอนในการรุก โดยที่ฝ่ายป้องกันคาดการณ์ไม่ถึง ส่วนมากจะใช้การส่งลูกทะลุผ่าน (Through Pass) และการส่งลูกทแยงมุม (Diagonal Pass)

3. เคลื่อนที่เพื่อให้ฝ่ายป้องกันสับสน (Mobility) การเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วมิใช่เป็นหลักการสำคัญที่ทำให้การป้องกันของคู่ต่อสู้สับสนหลวม เทคนิคในการเคลื่อนที่นี้มีจุดมุ่งหมายของมันอยู่ในตัวคือ

- 3.1 การเคลื่อนที่เพื่อให้เกิดที่ว่างในการโจมตี
- 3.2 การเคลื่อนที่เพื่อหนีจากการถูกประกบตัวจากคู่ต่อสู้
- 3.3 การเคลื่อนที่เพื่อการสับเปลี่ยนตำแหน่งทำให้ฝ่ายป้องกันสับสน

การเคลื่อนที่ของผู้เล่นทุกคนในทีมในขณะที่ทีมได้ครอบครองบอล สามารถดัดแปลงหลักสำคัญของการสร้างรูปแบบการเปิดเกมรุกในพื้นที่ช่องว่างได้อย่างดีจากเทคนิคในขั้นนี้ การเลี้ยงลูกไปทางขวาจะทำให้เกิดพื้นที่ว่างทางซ้ายขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เล่นอีกคนได้เข้ามาโจมตีทางพื้นที่ว่าง

นี้ อีกอย่างที่สำคัญกับการเลี้ยงลูกไปทางด้านหน้าจะทำให้เกิดพื้นที่ว่างทางด้านหลัง ทำให้สามารถเปิดเกมในที่ว่างได้โดยผู้เล่นอีกคน ในการเล่นฟุตบอลปัจจุบันได้ใช้พื้นที่ว่างเหล่านี้ในการรุกอย่างมากที่สุดในการเล่นที่ผู้เล่นคนอื่น ๆ จะตามขึ้นมาสนับสนุน การเคลื่อนที่นี้ต้องอาศัยสมรรถภาพเฉพาะพิเศษ โดยเฉพาะความเร็วหลาย ๆ รูปแบบที่ต้องสร้างขึ้นเพื่อให้ฝ่ายป้องกันคาดคะเนไม่ถูก

4. ปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือการแก้ปัญหามหาเฉพาะหน้าสร้างความประหลาดใจให้ฝ่ายป้องกัน (Improvisation)

จากขั้นตอนที่กล่าวมาสามารถนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ทั้งหมด โดยความพยายามในการฝึกตลอดจนการนำขั้นตอนต่าง ๆ เชื่อมโยงกันให้มีประสิทธิภาพและมีระดับสูงขึ้น การรูกนั้นมากไปด้วยศิลปะและต้องมีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งบางครั้งต้องอาศัยไหวพริบและความฉลาดที่มีอยู่ในตัวผู้เล่นแต่ละคนด้วย บางครั้งอาศัยการเล่นที่ฝ่ายรับคาดการณไม่ถึงหรือเล่นอย่างรวดเร็วจับพลัด ฉะนั้นจุดมุ่งหมายในขั้นตอนนี้คือการทำให้ประจักษ์ในเมื่อมีโอกาสไม่ว่าการทำประจักษ์นั้นจะเกิดขึ้นจากการยิงด้วยข้างเท้าด้านในหรือข้างเท้าด้านนอก หลังเท้า ศีรษะ การเลี้ยงเข้าประตู หรือการส่งไปมาระหว่างคู่ (Wall Pass) ทั้งหมดนี้เป็นผลสำเร็จจากการรูกทั้งสิ้น

หลักสำคัญ ๆ ในการรูกทั้งหมดต้องอาศัยผู้เล่นที่มีทักษะและเทคนิคที่ดีและได้รับการฝึกฝนมาตามขั้นตอนมีระบบแบบแผน โดยเฉพาะความสามารถพิเศษ สำหรับผู้เล่นกองหน้าซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นพิเศษด้วย (ชาณวิทย์ ผลชีวิน. 2534 : 66)

ปรัชญาของการรูก (Philosophy of offense)

1. รูปแบบในการเล่น อย่างถือเป็นเรื่องหลักโดยตรงในการเล่นฟุตบอล (เวลาเล่นจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ)
2. ทีมส่วนมากมักรูกด้วยกองหน้า 3 คน อาจฝึกกันที่ปีกเพิ่มขึ้นอีก 1-2 คนในกองหน้า
3. โดยการบังเอิญที่ผู้สังเกตอาจคิดว่า ผู้เล่นปีกทั้ง 2 คนอยู่ด้านกว้างคิดเส้นข้างสนาม ซึ่งดูเผิน ๆ แล้วปราศจากความสำคัญ จึงฝึกการปฏิบัติเฉพาะผู้เล่นกองหน้าทั้ง 3 คนเท่านั้น
4. การรูกทางปีกหรือด้านข้างทั้ง 2 ด้าน เป็นช่องว่างที่สำคัญอันยิ่งใหญ่
5. ผู้เล่นฝ่ายรูกจะต้องทราบกำลังและความเร็วที่ฝ่ายรับจะกลับมาป้องกันนั้น เพราะเป็นระยะที่สำคัญมาก (การคาดคะเนกำลังและความเร็วของฝ่ายตรงข้ามได้)
6. ความเร็วเป็นสิ่งสำคัญของผู้เล่นกองกลาง ที่จะหลบหลีกขึ้นไปทำการรูกและกลับไปป้องกันให้ทันต่อเหตุการณ์
7. การเคลื่อนที่ทางด้านข้าง ปีกมักจะมีโอกาสที่ดีมากในการที่จะส่งลูกยาวให้กองหน้าทั้ง 3 ทำประจักษ์ได้โดยง่าย

8. แม้ว่าผู้เล่นฝ่ายป้องกันกับฝ่ายรุกจะมีความจำเป็นที่สุดในการเล่นฟุตบอลสมัยใหม่ แต่อย่าลืมผู้เล่นกองกลางที่จะเป็นเพื่อนร่วมทีมคอยช่วยเหลือทั้งการรุกและป้องกันเสมอ
9. การมาจากข้างหลัง จะกลายเป็นอุปสรรคที่ใช้ในการต่อสู้กับการป้องกันอย่างเข้มแข็งและทันสมัย
10. ผู้เล่นที่มีกำลังน้อยในการรุก โค้ชอาจกำหนดตำแหน่งให้คอยอยู่แดนหน้า
11. การรุกที่แข็งแกร่งนับเป็นการค่อยพัฒนาอย่างเห็นได้เด่นชัด
12. ทีมจำนวนมากจะเสียขบวนในการขึ้นไปเล่นแดนหน้า ซึ่งเป็นการง่ายที่ฝ่ายตรงข้ามส่งลูกยาวจากที่ต่าง ๆ ของสนาม รุกกลับอย่างรวดเร็วจนเสียขบวน
13. ผู้เล่นที่มีรูปร่างสูงใหญ่จะมีบทบาทที่จะได้เปรียบคู่ต่อสู้ในการเล่น (ทั้งรุกและรับ)
14. จุดสำคัญของการรุกสมัยใหม่ คือมีทั้งความแคล่วคล่องว่องไวไปกับลูกบอลและความยืดหยุ่นในการบีบและการขยายของการรุกที่มีผลแก่ฝ่ายป้องกัน (ประโยค สุทธิสง่า. 2528 : 194)

หลักการเล่นเมื่อเป็นฝ่ายป้องกัน (Principle of Defense)

หลักสำคัญของการป้องกันที่ควรจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ มีดังนี้
(ชาญวิทย์ ผลชีวิน. 2534 : 70)

1. ทำให้การรุกช้าลง (Delay) คือการคั้งเกมรุกของคู่ต่อสู้ให้ช้าลง เรามีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกมรุกของคู่ต่อสู้ไม่ประสบผลสำเร็จได้ง่าย ๆ โดยขั้นตอนแรก เมื่อเราสูญเสียการครอบครองบอลและเป็นฝ่ายรับ เทคนิคอันแรกที่จะนำมาใช้คือผู้เล่นที่อยู่ใกล้บอลจะทำหน้าที่เข้าหาบอลทันทีเพื่อหยุดยั้งการรุกของคู่ต่อสู้ได้โดยการบีบบังคับให้ฝ่ายรุกส่งบอลกลับหลังหรือส่งบอลออกด้านข้างไปไม่ให้ทำการรุกได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามถ้ามีโอกาสที่จะตัดบอลหรือแย่งบอลกลับคืนมาได้ให้กระทำทันที แต่จะมีโอกาสน้อยมากจนนึกเสมอว่าขั้นนี้ เป็นการคั้งเกมรุกให้ช้าลงเท่านั้น
2. สร้างความสมดุลย์ (Balance) ขั้นตอนนี้จะต้องผสมกลมกลืนกับขั้นตอนแรก ในขณะที่ฝ่ายรุกหนักกำลังเพื่อเข้าโจมตี ผู้เล่นฝ่ายรุกจะต้องพยายามเพิ่มจำนวนให้มากกว่าฝ่ายรับ ฉะนั้นในสถานการณ์บางครั้งผู้เล่นฝ่ายรับน้อยกว่าและลูกบอลได้ถูกกลั้วเลียเข้าไปในแดนของฝ่ายรับ ฝ่ายรับจะต้องพยายามป้องกันและสร้างความสมดุลย์ขึ้นมาใหม่อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยหลักสำคัญขั้นต้นคือการถ่วงเกมรุกให้ช้าลง เพื่อรอผู้เล่นที่อยู่แดนคู่ต่อสู้ลงมาช่วยในการป้องกัน และสร้างความสมดุลย์ให้เกิดขึ้นในขณะเดียวกันต้องกลับเข้ามาอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมเป็นระบบแบบแผนของการป้องกันอีกด้วย ซึ่งตามหลักการป้องกันที่คั้งนี้จะต้องมีผู้เล่นฝ่ายรับมากกว่าผู้เล่นฝ่ายรุก

3. มีความมั่นใจ มีสมาธิ (Concentrate) เมื่อการรุกของคู่ต่อสู้รุกเข้ามาถึงบริเวณครึ่งสนาม นั้นหมายถึงอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้น ฝ่ายป้องกันจะต้องพยายามผลักดันไม่ให้การรุกคืบหน้าเข้ามาในพื้นที่อันตรายหน้าประตูได้ และพยายามที่จะหาโอกาสแย่งบอลกลับมาครอบครอง ซึ่งในขั้นตอนนี้สมาธิเป็นสิ่งสำคัญที่สุดผู้เล่นฝ่ายรับจะต้องหันหน้าเข้าหาผู้เล่นฝ่ายรุกและติดตามการเล่นอยู่ทุกขณะ และใช้ไหวพริบความสามารถในการเล่นให้มาก รวบรวมพลังกันในการป้องกันให้เต็มที่

4. ควบคุม (Control) การป้องกันขั้นต่อมาคือการคุมคน (Man - Marking) หรือการประกบตัวจะต้องถูกนำมาใช้เพราะเป็นบริเวณพื้นที่อันตรายที่ฝ่ายรุกสามารถจะยิงประตูหรือส่งบอลผ่านให้ฝ่ายเดียวกันเข้ายังประตู ฉะนั้นการป้องกันที่ดีจะไม่ปล่อยให้ฝ่ายรุกได้เล่นบอลเป็นอันขาด จึงพยายามสกัดกั้นทุกวิถีทางตามกติกาเพื่อไม่ให้ฝ่ายรุกมีโอกาสยิงประตูหรือส่งบอลผ่านให้เพื่อนร่วมทีมได้ การป้องกันขั้นนี้จะต้องใช้เทคนิคทั้งการสกัดกั้นฝ่ายรุกเพื่อแย่งบอลมาครอบครอง การไล่ติดตาม การประกบตัว (Man - Marking) ดังนั้นผู้เล่นฝ่ายรับจะต้องมีความสามารถในการใช้เทคนิค และกลยุทธ์ได้อย่างครบถ้วน มีการประสานงานที่ดีและต้องไม่ลืมที่จะคุมพื้นที่ (Space - Marking) ด้วย

ปรัชญาของการป้องกัน (Philosophy of Defense)

1. การป้องกันที่ดีที่สุดคือ การยึดลูกให้อยู่ในครอบครองของฝ่ายตน ภายใต้กำหนดเวลาของการแข่งขัน โดยการถูกต้องตามกติกาฟุตบอล จะไม่มีคำว่าแพ้

2. การป้องกันทุกอย่าง ยุทธวิธีต้องมีเป็นพื้นฐานในแต่ละบุคคล ความสามารถเป็นสิ่งที่มีความหมายถึง 3 เท่า ในการร่วมเตรียมการกับเพื่อนร่วมทีม และควบคุมช่องว่าง ตัวอย่างเช่นผู้เล่น 2 คน ถูกควบคุมจากผู้เฝ้ากองหลังและผู้เล่นอื่นๆ ปกติกองหลัง 4 คนรับมือคู่ต่อสู้ได้สบายแต่ต้องเป็นสัดส่วนที่เพียงพอกระหว่างผู้เล่นฝ่ายรุกกับผู้เล่นฝ่ายป้องกัน

3. ในเมื่อการรุกผ่านไปถึงเส้นแรกของการป้องกัน คือเส้นแบ่งแดน ผู้เล่นฝ่ายป้องกันต้องพร้อมที่จะกลับลงไปให้ทันการป้องกันเมื่อตกเป็นฝ่ายรับ

4. การป้องกันทุกแบบ ยุทธวิธีต้องใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะต้องอ่านเกม และปฏิบัติร่วมกันในทีม

5. ความสามารถของแต่ละบุคคลจะต้องนำมาร่วมกันป้องกัน ซึ่งบางครั้งอาจกำหนดผู้เล่นคนหนึ่งเป็นพิเศษ ให้เป็นตัวคลุมพื้นที่หรือตัวกวาด บางทีเรียกทับศัพท์ว่า สวีปเปอร์ (Sweeper) ซึ่งบางครั้งต้องเป็นผู้ป้องกัน ถ้า

5.1 กองหลังต้องขึ้นประกบเมื่อถูกทำโทษ หรือเป็นการลากลูกออกมาเล่นในแดนที่ไม่ต้องควบคุม

5.2 ฝ่ายป้องกันจะต้องจับคู่ต่อสู้ เริ่มตั้งแต่สี่เหลี่ยมครึ่งสนามในแดนของตน ความลึก ความกว้าง การบีบ และการขยายในการป้องกัน เป็นสิ่งสำคัญที่ควรยึดเป็นหลักในการป้องกัน เป็นสิ่งสำคัญที่ควรยึดเป็นหลักในการป้องกัน

5.3 บางครั้งฝ่ายป้องกันอาจจะใช้วิธีเล่นแบบคนต่อคน เมื่อมีกำลังเหนือกว่าผู้เล่นทีมตรงข้าม

6. การฝึกพื้นฐานการป้องกันนั้น ต้องยึดหยุ่นพอสมควร สำหรับทีมที่มียุทธวิธีในการป้องกันหรือการรุก ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ ที่จะเกิดขึ้น การประสานงานของฝ่ายป้องกันจะสำเร็จโดยง่ายถ้าฝ่ายผู้เล่นทั้งหมดเข้าใจหลักการเล่นร่วมกัน

7. โค้ชจะต้องทำให้เห็นจริงว่า ทีมของตนเปรียบเสมือนกระจกเงาที่คอยส่งสะท้อนภาพอยู่ตลอดเวลา ถึงปรัชญาความคิดพลาของเข และการไว้วางใจของตน ซึ่งจะสามารถคาดหมายการเปลี่ยนแปลงของทีมในแบบที่ตนพึงพอใจ

8. คัดค้านไม่ให้ผู้เล่นคนใดคนหนึ่งรุกอย่างดุดัน เพราะจะไม่ทำให้ขวัญของทีมนั้นขึ้นเลข

9. การเลือกผู้เล่นเป็นตัว “สวีปเปอร์” และผู้เล่นฝ่ายป้องกันทั้งหมด เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่สุด

10. การพัฒนาผู้เล่นให้พร้อมนั้นจะต้องมีกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน โดยเริ่มฝึกตั้งแต่วันแรก

11. การฝึกการป้องกัน โค้ชจะต้องฝึกเหมือนของจริง ต้องฝึกแบบเต็มสนาม และมีการวิเคราะห์หลักการป้องกันเป็นรายบุคคล และหลักสำคัญรวมเหมือนกับความต้องการจริง

12. การเริ่มฝึกครั้งแรก อาจจำเป็นต้องทำการฝึกแบบแยกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนจนถึงหลักการป้องกัน การสนับสนุน การควบคุม และการแยกตัวในพื้นที่จำกัด แบบแผนในการประสานงานนี้เป็นข้อที่เจาะจงของการป้องกัน (ประโยชน์ สุทธิสง่า, 2528 : 171)

ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบในการเล่นฟุตบอล

ในการเล่นฟุตบอลให้ประสบความสำเร็จนั้น นอกจากผู้เล่นจะต้องมีความสามารถทางด้านทักษะ เทคนิค และยุทธวิธีในการเล่น รวมทั้งสมรรถภาพทางกายเป็นอย่างดีแล้ว แต่ละทีมจะต้องมีรูปแบบการเล่นเป็นของตนเองด้วย ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของทั้งผู้เล่นและโค้ช เพราะปัจจุบันนี้รูปแบบการเล่นได้เข้ามามีบทบาทต่อเกมการแข่งขันฟุตบอลมากขึ้น มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเล่นหลาย ๆ รูปแบบด้วยกัน ซึ่งแล้วแต่ความเหมาะสม

ของแต่ละทีมว่าเหมาะสมกับรูปแบบใด และเมื่อเล่นแล้วจะไม่เสียเปรียบคู่ต่อสู้ แต่ให้ระลึกไว้เสมอว่า “ผู้เล่นสร้างรูปแบบไม่ใช่รูปแบบสร้างผู้เล่น” ธรรมช ฌ หนองคาย (2526 : 18) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพิจารณาสิ่งต่างๆ ก่อนที่จะจัดรูปแบบการเล่นไว้ดังนี้

1. ลักษณะของผู้เล่น โค้ชควรจะต้องรู้ถึงลักษณะของผู้เล่นแต่ละคนว่าเป็นอย่างไรและโค้ชควรให้มีสิ่งเหล่านั้นในตัวของผู้เล่นเอง เช่น ทักษะ ไหวพริบ ความแข็งแรง

2. การจัดตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ตำแหน่งการเล่นของผู้เล่นไม่ควรทำให้ปนกันจนทำให้ข้อกำหนดของโค้ชไม่ประสบความสำเร็จ โค้ชต้องจัดผู้เล่นที่พร้อมที่จะเอาชนะคู่ต่อสู้ลงสนามอยู่เสมอ โดยเลือกเอาผู้เล่นที่มีคุณภาพเหล่านี้

2.1 ทักษะการเคลื่อนที่

2.2 ความสามารถทางเขว่นปัญญาในเกมการเล่น

2.3 ความสามารถทางกาย

3. การประเมินตัวผู้เล่น โค้ชต้องสามารถประเมินตัวผู้เล่นไว้ภายในใจ ต้องใช้เวลาในการตัดสินใจว่าควรวางใครในตำแหน่งใด มองหาความสามารถของผู้เล่น และวางเขตในตำแหน่งที่แน่นอน ทีมจึงจะมีประสิทธิภาพ มีข้อพิจารณาดังนี้

3.1 รายบุคคล

3.2 การป้องกันบอล

3.3 การเล่นกลางสนาม

3.4 การโจมตีคู่ต่อสู้

4. รูปแบบการเล่นแบบต่าง ๆ

รูปแบบการเล่นแบบต่าง ๆ ที่แต่ละทีมจะนำมาใช้นั้น ย่อมมีข้อดีและข้อเสียอยู่ในตัวของมันเอง จะใช้ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่นในทีมของตน และทีมของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งจะมีคุณสมบัติเหมาะสมกับรูปแบบนั้น ๆ เพียงใด รูปแบบการเล่นช่วยให้ทีมได้ทราบตำแหน่งและหน้าที่ในการเล่นของทีม โดยที่รูปแบบการเล่นในกีฬาฟุตบอล จะแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

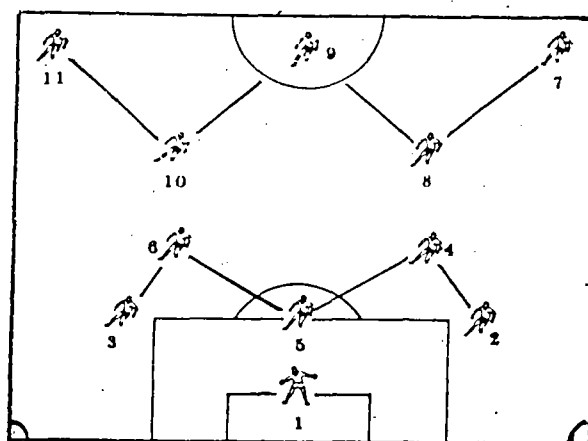
1. รูปแบบการรุก (Offensive Patterns)

2. รูปแบบการป้องกัน (Defensive Patterns)

รูปแบบการรุก

รูปแบบการรุก มีการวิวัฒนาการและพัฒนามาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน รูปแบบการรุกที่นิยมเล่น (ชาลวิทช์ ผลชีวิน. 2534 : 122) มีดังนี้

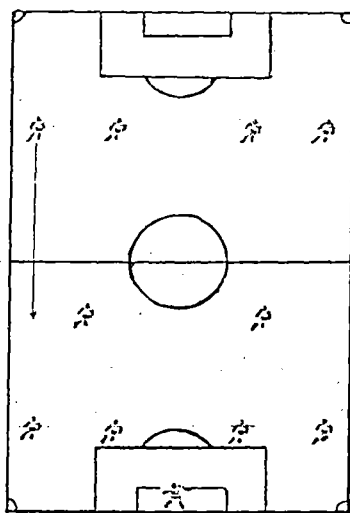
1. แบบ 3-2-2-3 หรือ 3-4-3 หรือแบบเอ็ม คับเบิลยู

ภาพประกอบ 1 การเล่นแบบ เอ็ม คับเบิลยู

เป็นรูปแบบที่นายแซพแมน ซึ่งเป็นโค้ชของทีมสโมสรอาร์เซนอล ประเทศอังกฤษเป็นผู้คิดขึ้นมา โดยซื้อตัวผู้เล่นที่เหมาะสมและถูกต้องกับยุทธวิธีของเขา ประกอบด้วยผู้เล่นกองหลัง 3 คน ที่จะคอยสกัดกั้นการรุกของศูนย์หน้าฝ่ายตรงข้าม ร่วมกับผู้เล่นอีก 2 คน ที่อยู่ข้างหน้ากองหลังทั้ง 3 คน และมีผู้เล่นกองหน้าตัวต่ำ 2 คน อยู่ในแนวหลังของกองหน้าทั้ง 3 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อม โดยลงมารับลูกส่งจากกองกลางและกองหลัง เพื่อนำไปป้อนให้กับกองหน้าหรือเข้าโจมตีด้วยตนเอง

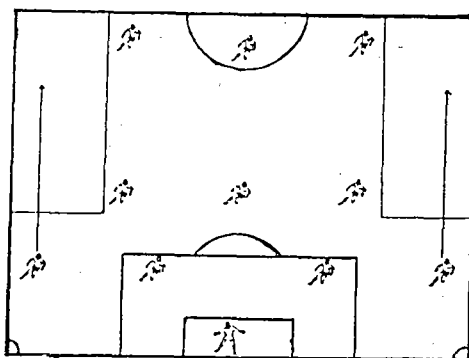
2. แบบ 4-2-4 (The Standard 4-2-4 System)

ภาพประกอบ 2 แบบ 4-2-4 ของทีมบราซิล

ทีมบราซิล ไม่เคยเล่นฟุตบอลในสโตนีส์ตั้งรับ เมื่อทีมได้รับชัยชนะในฟุตบอลโลก ปี ค.ศ. 1958 บราซิลใช้ระบบ 4-2-4 ซึ่งกลายเป็นภาษาของกีฬาฟุตบอลที่ติดปากทั่วไปคือบราซิล มีความเชื่อมั่นในกองหน้าที่สำคัญ 4 คน คือ การ์ริงา, วาวา, เปเล่ และซาคาโล โดยมีผู้เล่นกองกลาง 2 คน และใช้ผู้เล่นในการป้องกันเพียง 4 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกองหน้าแล้วถือว่าเป็นงานที่หนักกว่ากองหน้าที่มีความสามารถสูงในการเข้าทำประตู ระบบนี้ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับผู้เล่นของทีมบราซิลเองในขณะนั้น และแม้ว่าจะไม่สามารถค้นหาผู้เล่นที่มีความสามารถเหมือนกับเปเล่ และคีคี ซึ่งเป็นผู้เล่นกองกลางที่ดีมากได้อีก แต่ปรากฏว่าระบบการเล่นแบบ 4-2-4 ได้กลายมาเป็นระบบที่ผู้จัดการทีมทั่วไปปรารถนาที่จะให้ทีมของตนใช้ระบบนี้

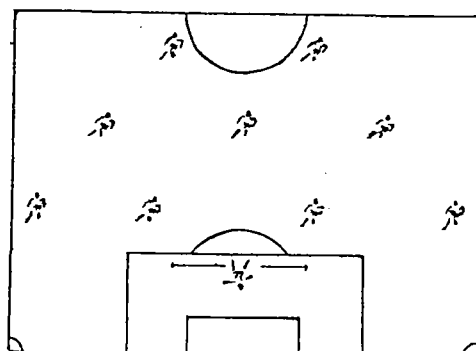
3. แบบ 4-3-3

ภาพประกอบ 3 แบบ 4-3-3 ของอังกฤษ

อัลฟ แรมเซย์ได้ประยุกต์ระบบการเล่นแบบ 4-3-3 ขึ้นและได้รับชัยชนะในการแข่งขันฟุตบอลโลก ปี ค.ศ. 1966 ณ ประเทศอังกฤษ โดยที่ทีมอังกฤษเล่นโดยไม่ต้องมีปีกตามระบบอื่นๆ ที่ใช้กันอยู่เดิมด้วยเหตุนี้จึงเกิดช่องว่างทางด้านข้างของสนามทั้งสองด้าน และเป็นโอกาสให้มีการรุกเข้าทำประตูของ ผู้เล่นตำแหน่งโจมตีได้อย่างน่าดูและน่าตื่นเต้นในเกมนั้น การแข่งขันกีฬาฟุตบอล อย่างไรก็ตามก็ตามที่ ระบบการเล่นแบบนี้แสดงอยู่ในภาพประกอบ 3 แรมเซย์ได้ใช้ผู้เล่นตำแหน่งแบ็คทั้ง 2 คน คือ ชอร์จ โคน และเรย์ วิลสัน ให้ทำหน้าที่ปีกด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง โดยทั้ง 2 คน จะคอยช่วยสนับสนุนในเมื่อเป็นฝ่ายรุก การเล่นเกมเช่นนี้จะเป็นการเล่นเกมที่แหลมหรือซ้อนกันกับผู้เล่นกองกลางด้วย และเมื่อตกเป็นฝ่ายรับผู้เล่นแบ็คทั้ง 2 คนนี้ จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ป้องกันผู้เล่นปีกของฝ่ายตรงข้ามด้วย นอกจากนี้ แรมเซย์ได้มอบหมายให้ มาร์ติน ปีเตอร์ ซึ่งเล่นในตำแหน่งกองกลางให้เล่นเป็นปีกในบางครั้ง และ ให้อลัน บอลล์ ทำหน้าที่คล้ายกับ ซากาโล ของทีมบราซิล เพราะ อัลัน บอลล์ เป็นผู้เล่นที่มีพลังพอที่จะเล่นในตำแหน่งที่ปกคลุมเนื้อที่กว้างขวางได้ สำหรับ บอบบี้ ชาร์ลส์ตัน ซึ่งเล่นในตำแหน่งกองกลางจะมีหน้าที่เข้าโจมตีได้อย่างอันตรายที่สุด โดยการรุกเข้าไปจากตำแหน่งที่ลึกในแดนกลางและให้ บอบบี้ สโตน ทำหน้าที่เป็นตัวกวาดในแดน กลางหรือแนวหน้าของกองหลังทั้ง 4 คน ซึ่งบางครั้งต้องรับหน้าที่จับตายผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม ที่มีความ สามารถมากๆ เช่น ยูเซบิโอ ของทีมปอร์ตุเกส

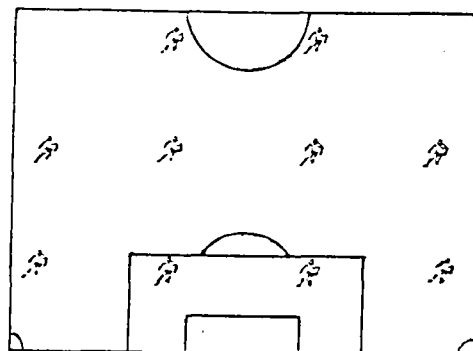
4. แบบ 1-4-3-2 หรือ 5-3-2 หรือคาเทแนกซิโอ (Catenaccio System)

ภาพประกอบ 4 แบบ 1-4-3-2 ของอิตาลี

เป็นระบบที่มีการนำเอาการเล่นแบบมีตัวกวาด (Sweeper) ขึ้นมาใช้โดยผู้เล่นที่ทำหน้าที่ตัวกวาด มีหน้าที่อำนวยความสะดวกอยู่ข้างหลังของแนวผู้เล่นป้องกัน ซึ่งจะทำหน้าที่จับตาผู้เล่นกองหน้าของฝ่ายตรงข้ามเป็นรายบุคคล ส่วนตัวกวาดจะเป็นผู้ป้องกันพิเศษอยู่ข้างหลังของกองหลังเหล่านั้นอีกทีหนึ่ง สโมสรฟุตบอลในอิตาลีได้กำหนดให้เหลือผู้เล่นกองหน้า 1 หรือ 2 คน เป็นอย่างมากในการทำหน้าที่เข้าโจมตี การแข่งขันภายในประเทศแต่ละทีมเน้นที่จะลดโอกาสในการยิงประตูของฝ่ายตรงข้าม โดยการเสริมการป้องกันและมีความเชื่อมั่นในตัวผู้ทำหน้าที่โจมตีกลับอย่างรวดเร็วเพื่อที่จะฉวยโอกาสเข้าทำประตูและนำมาซึ่งชัยชนะในที่สุด

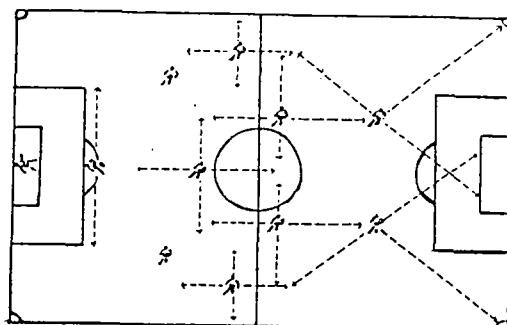
5. แบบ 4-4-2

ภาพประกอบ 5 แบบ 4-4-2

เป็นระบบที่จะใช้ผู้เล่นกองกลางทางค้ำข้าง 2 คน เป็นตัวที่จะขึ้นไปเติมเพิ่มช่วยกองหน้า 2 คน เพิ่มประสิทธิภาพในการรุกหรือยิงประตูฝ่ายตรงข้าม และเมื่อเป็นฝ่ายรับก็จะลงมาช่วยสกัดกั้นในแดนกลางเหมือนเดิม ระบบแบบนี้จะต้องมีผู้เล่นแดนกลางที่มีความสามารถค่อนข้างสูง

6. แบบ 1-2-5-2 หรือ 3-5-2 (The Counter Attack)

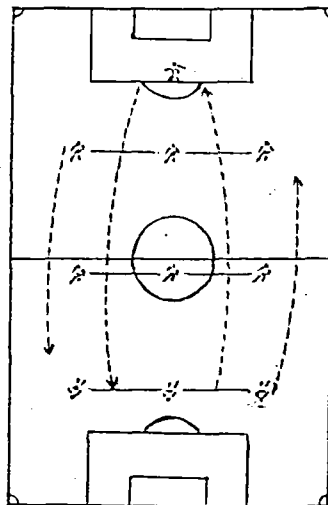

ภาพประกอบ 6 แบบ 1-2-5-2 หรือ 3-5-2

ในการแข่งขันฟุตบอลโลก ณ ประเทศสเปน ค.ศ.1982 ทีมอิตาลีได้ประสบความสำเร็จโดยชนะเลิศในวันตกในนัดชิงชนะเลิศ 3 ประตูต่อ 1 และนับเป็นชัยชนะในครั้งที่ 3 หลังจากทีมชาติบราซิลได้เคยชนะเลิศมาแล้ว 3 ครั้งเป็นทีมแรกในการแข่งขันครั้งนี้ทีมอิตาลีได้กำหนดให้กองหน้าลงมาช่วยทำหน้าที่ป้องกันในรูปกำแพง 2 ชั้น ในแดนกลาง ทำให้คู่ต่อสู้ไม่มีช่องว่างพอที่จะใช้ในการรุก จึงมีการระดมผู้เล่นจากกองหลังขึ้นมาช่วยสนับสนุนเพื่อจะรุกผ่านเข้าไปให้ได้ การถลำขึ้นมามากๆ เช่นนี้ทำให้เกิดช่องว่างขนาดใหญ่ขึ้นในแดนรับของฝ่ายรุก ซึ่งเปาโล รอสซี ศูนย์หน้าของทีมชาติอิตาลีสามารถใช้ในการรุกเข้าโจมตีอย่างรวดเร็วในช่องว่างนั้นภายหลังที่ผู้เข้าร่วมทีม หรือตนเองได้แย่งหรือตัดลูกบอลมาได้ จากฝ่ายตรงข้ามแล้ว

การเล่นระบบนี้ มีสิ่งที่เป็นหัวใจของการเล่นอยู่ 2 ประการ คือ การใช้จังหวะและช่องว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเล่น คำว่า "จังหวะ" นั้น หมายถึง การลดโอกาสในการเล่นลูกบอลของฝ่ายตรงข้ามด้วยการประกบอย่างใกล้ชิด และฉวยโอกาสรุกกลับเข้าโจมตีอย่างรวดเร็ว ส่วน "ช่องว่าง" นั้นหมายถึง การลดช่องว่างในการเข้าโจมตีของฝ่ายตรงข้ามและการสร้างช่องว่างให้เกิดขึ้นในแดนรับของฝ่ายตรงข้าม เพื่อใช้ในการฉวยโอกาสรุกกลับเข้าโจมตีอย่างรวดเร็ว การเล่นระบบนี้ต้องการผู้เล่นที่มีเทคนิคและทักษะการเล่นที่สูง รวมทั้งมีความเร็วทั้งในขณะที่มีลูกบอลและไม่มีลูกบอลอยู่กับตัว เพื่อการทะลุทะลวงเข้าโจมตีได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ผู้เล่นแต่ละคนจะได้รับอิสระในการรุกเข้าโจมตีได้ตามสถานการณ์ และต้องรับผิดชอบในการทำหน้าที่แทนตำแหน่งกันเป็นการชั่วคราวด้วย

7. แบบฟุตบอลสมบูรณแบบ หรือ 1-3-3-3 หรือ การเปลี่ยนตำแหน่งการเล่น (Total Football System)

ภาพประกอบ 7 แบบฟุตบอลสมบูรณแบบ

ระบบซึ่งผู้เล่นสามารถเล่นได้อิสระและเล่นแทนกันได้ทุกตำแหน่งนี้เราเรียกว่า ระบบฟุตบอลสมบูรณแบบ (Total Football System) โดยทั่วไปแล้ว ระบบการเล่นแบบนี้จะไม่นำชั้นหมายเลขถ้าที่ปราศจากผู้เล่นที่มีคุณลักษณะพิเศษ เพราะว่ามันเป็นระบบที่เหมาะสมสำหรับใช้กับผู้เล่นที่มีความสามารถเฉพาะตัวสูง ทำให้สามารถเคลื่อนที่ไปสู่การรับและรุกได้อย่างรวดเร็ว และมีการเปลี่ยนตำแหน่งการเล่นกันอยู่ตลอดเวลาการแข่งขัน จึงก่อให้เกิดผลดีในเกมการรุกเข้าโจมตีของทีม โดยฝ่ายตรงข้ามจะเกิดความสับสนในเรื่องของการประกบตัวผู้เล่นฝ่ายรุกและเกมการเล่นที่มีการเปลี่ยนตำแหน่งกันได้นี้ได้ทำให้ทีมยังคงความกว้างและความลึกในการรุกและรับไว้ได้ตลอดเวลาการแข่งขัน การเล่นวิธีนี้จะก่อให้เกิดมิติใหม่ทางการกีฬาฟุตบอลขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

รูปแบบการป้องกัน

ผู้เล่นที่ลงเล่นทุกครั้งจะต้องเข้าใจและประยุกต์ใช้หลักการเล่นในขณะที่เป็นฝ่ายป้องกัน รูปแบบของการป้องกันไม่ควรมีโครงสร้างที่ตายตัว เพราะจะทำให้ผู้เล่นเกิดความอึดอัดใจในการใช้ความคิดตัดสินใจเฉพาะหน้า ควรที่จะคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างของแต่ละคนในทีม รูปแบบของการป้องกัน (นิพนธ์ กิตติกุล. 2525: 96) มีดังนี้

1. การป้องกันตัวแบบตัวต่อตัว

โดยไม่คำนึงว่าทีมจะมีโครงสร้างอย่างไร ในการป้องกันแต่ในหลายๆกรณีที่ผู้เล่นฝ่ายรุกเผชิญหน้ากับฝ่ายรับ จะปรากฏให้เราเห็นว่ามีการใช้การป้องกันแบบตัวต่อตัวในบางตอนของทุก ๆ การแข่งขัน การป้องกันตัวต่อตัวซึ่งกระทำกันอย่างเข้มงวดนั้น เรามักจะใช้โดยให้ผู้เล่นฝ่ายป้องกันคนหนึ่งทำหน้าที่ประกบผู้เล่นฝ่ายโจมตีซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงในการเข้าทำประตูและเข้าโจมตีอย่างได้ผล จุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการป้องกันแบบตัวต่อตัวนั้นก็คือ การพยายามทำลายจุดแข็งของฝ่ายตรงข้ามและลดจุดอ่อนของฝ่ายตน และถึงแม้ว่าการป้องกันแบบนี้จะเป็นของง่ายในเรื่องของหลักการป้องกันซึ่งทำให้ฝ่ายเราได้เปรียบแต่อย่างไรก็ดี บางครั้งการป้องกันแบบนี้ก็มีข้อเสียอยู่ในตัวของมันด้วยเช่นกัน

ข้อได้เปรียบในการป้องกันแบบตัวต่อตัว

1. ฝ่ายป้องกันสามารถประกบ หรือต่อต้านผู้เล่นฝ่ายรุกที่มีขนาดรูปร่าง ความเร็วและระดับความสามารถเดียวกัน เพื่อที่จะลดประสิทธิภาพในการเล่นของฝ่ายตรงข้ามลงได้
2. ผู้เล่นทั้งหมดของฝ่ายป้องกันสามารถที่จะเข้าใจหน้าที่ของแต่ละคนได้อย่างแจ่มแจ้ง นั่นคือหยุดยั้งฝ่ายรุกที่ตนประกบมิให้เข้าโจมตีอย่างได้ผล
3. ผู้เล่นฝ่ายรับบางคนเชื่อว่า การประกบผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามที่เก่งกว่านั้นเป็นการท้าทายความสามารถของตน และสร้างกำลังใจในการป้องกันจนกระทั่งประสบความสำเร็จและถือว่าเป็นของง่ายที่จะยอมรับการป้องกันแบบตัวต่อตัวมากกว่าแบบอื่นๆ
4. ความผิดพลาดในการป้องกันแบบนี้ ส่วนใหญ่จะเกิดจากข้อบกพร่องส่วนบุคคล จึงเป็นของง่ายที่จะแก้ไขในขณะที่การเล่นกำลังดำเนินอยู่ และสามารถแก้ไขได้ง่ายกว่าวิธีการป้องกันแบบอื่นๆ

ข้อเสียเปรียบในการป้องกันแบบตัวต่อตัว

1. มีข้อบกพร่องเหมือนกันที่ผู้เล่นไม่สามารถประกบผู้เล่นฝ่ายรุกที่มีความสามารถสูงได้ นอกจากนี้ถ้าเราไม่รู้จักรักผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามทุกคนดีพอแล้ว เราอาจจะไม่ได้ทำการประกบผู้เล่นคนอื่น ๆ ที่เล่นดี ซึ่งมีมากกว่า 1 คน ก็เป็นไปได้

2. มันเป็นเรื่องยากและเป็นไปไม่ได้ที่จะยึดถือหลักในการป้องกันแบบมีการช่วยเหลือสนับสนุน การซ้อนกันในแนวลึก และการสร้างความสมดุลในการตั้งรับไว้ได้ ถ้าเกิดกรณีผู้เล่นฝ่ายรุกวิ่งไปรวมตัวกัน ณ ที่ใดที่หนึ่งของสนามซึ่งฝ่ายป้องกันจะติดตามไป ทีมก็ย่อมจะเสียความสมดุลในการตั้งรับขึ้นได้

3. การประกบแบบตัวต่อตัว ผู้เล่นจะต้องเปลี่ยนแปลงพล้อย่างมาก และทำให้เสียสมาธิในการแข่งขัน เนื่องจากต้องพะวงกับการเคลื่อนที่ของผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามที่ตนได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ประกบตัว

4. ความสามัคคีและการประสานงานร่วมกันจะมีตลอดเวลาได้ยาก เนื่องจากผู้เล่นต้องสนใจอยู่กับการรุกของผู้ที่ตนประกบตัว แต่อาจจะมีสิ่งพลบใจอยู่บ้างไม่มากนักเมื่อคนที่เราประกบตัวไม่สามารถทำประตูได้ ในขณะที่ทีมของเราประสบความสำเร็จ

5. การป้องกันแบบตัวต่อตัว จะต้องใช้ร่วมกับการมีแบ็คอิสระ (Free back or Libero) เพื่อทำหน้าที่ช่วยสอดหรือสกัดกั้นผู้เล่นฝ่ายโจมตีที่เล็ดลอดผ่านเข้ามา ดังในระบบการป้องกันของทีมชาติที่ชื่อว่า คาเทแนคซิโอ (Catenaccio) ซึ่งการป้องกันแบบตัวต่อตัวนี้จะไม่สามารถปกคลุมพื้นที่ว่างที่สำคัญบริเวณหน้าประตูของฝ่ายรับได้ โดยปราศจากการใช้ผู้เล่นแบ็คอิสระ

6. การป้องกันแบบตัวต่อตัว ทำให้ทีมขาดกำลังในการเข้าโจมตีเนื่องจากการเปลี่ยนจากรุกไปเป็นรับนั้นกระทำได้ยาก โดยเฉพาะเมื่อผู้เล่นได้รุกขึ้นไปสูงถึงแดนรุก จะไม่สามารถประกบคู่ของคนได้ทัน ดังนั้นผู้เล่นจึงไม่พยายามที่จะขึ้นสูงและเข้าร่วมในการโจมตี เพราะเกรงว่าตนจะเกิดความผิดพลาดในหน้าที่เมื่อเป็นฝ่ายป้องกัน

2. การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต

ในด้านโครงสร้างของการป้องกันแบบโซน (Zone) หรือแบบแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบนั้น ผู้เล่นฝ่ายป้องกันไม่ต้องประกบใครเป็นพิเศษ แต่จะทำหน้าที่ป้องกันพื้นที่ของสนามบริเวณหนึ่งและเข้าประกบเฉพาะผู้เล่นฝ่ายโจมตีที่รุกเข้ามาในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบโดยไม่พิจารณาว่าฝ่ายตรงข้ามจะเล่นในตำแหน่งใด พื้นที่ในการป้องกันของทุกคนจะต้องจัดให้เหลื่อมหรือซ้อนกันโดยทั่วไปจะไม่กำหนดขอบเขตแน่นอนตายตัว ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เล่นสามารถยืดหยุ่นได้

ข้อได้เปรียบในการป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต

1. เป็นวิธีที่ง่ายต่อการป้องกันฝ่ายตรงข้ามที่จะเข้ามาทำประตูเพราะว่าผู้เล่นในทีมสามารถรวมตัวกันในพื้นที่หน้าประตูได้ ด้วยเหตุนี้การทำประตูของฝ่ายตรงข้าม จึงเป็นไปได้ยาก และมีโอกาสน้อย
2. การป้องกันแบบนี้จะช่วยลดความเสียเปรียบในด้านความสามารถที่แตกต่างกันซึ่งเกิดขึ้นในขณะที่มีการเผชิญหน้ากันตัวต่อตัว และเมื่อใดก็ตามที่ฝ่ายรับต้องประกบกับฝ่ายรุกที่มีความสามารถสูงกว่า การป้องกันแบบนี้จะช่วยให้ผู้เล่นมีความมั่นใจว่า อย่างไรก็ตามเขายังมีเพื่อนร่วมทีมคอยช่วยเหลือเขาอยู่ เนื่องจากผู้เล่นทุกคนไม่ต้องประกบตายตัวอยู่ตลอดเวลา
3. การป้องกันแบบแบ่งเขตนั้นง่ายต่อการรวมกำลัง เพราะผู้เล่นรู้หน้าที่ว่าพื้นที่ตรงไหนใครรับผิดชอบ และในแง่ของผลคืออีกประการหนึ่งก็คือฝ่ายป้องกันมีอิสระในการรุกเข้าโจมตีได้ตอบโต้
4. ฝ่ายป้องกันไม่ต้องกังวลต่อการเคลื่อนไหวทุก ๆ ครั้งของผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามโดยเพียงแต่สังเกตที่ลูกบอลและอ่านเกมล่วงหน้าว่าลูกบอลจะส่งลูกบอลไปในทิศทางใดก็พอเพียงที่จะรู้ว่าฝ่ายตรงข้ามจะรุกอย่างไรและการป้องกันแบบแบ่งเขตไม่ต้องสิ้นเปลืองกำลังคนดังเช่นการป้องกันแบบตัวต่อตัว นอกจากนี้การที่ทีมมีความสมดุล ในการป้องกันและมีการควบคุมพื้นที่ที่ดี

ข้อเสียเปรียบในการป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต

1. การป้องกันแบบแบ่งเขต จะเปิดโอกาสให้ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามมีอิสระในการเคลื่อนที่ โดยเฉพาะก่อนที่จะเข้ามาสู่การป้องกันในแดนรับ
2. ผู้เล่นบางคนอาจกังวลอยู่กับการควบคุมพื้นที่มากกว่าจะสนใจว่าผู้เล่นฝ่ายโจมตีกำลังอยู่ ณ ที่ใด การไม่ให้ความสนใจฝ่ายโจมตีนี้จะทำให้ล่อแหลมต่ออันตราย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่สำคัญ นอกจากนี้ผู้เล่นอาจจะไม่ค่อยกระตือรือร้นเพราะคิดว่ามีผู้ร่วมทีมคอยช่วยเหลืออยู่
3. โครงสร้างของการป้องกันแบบแบ่งเขต ถูกป้อนขึ้นด้วยสมมติฐานที่ว่า ผู้เล่นฝ่ายป้องกันจะมีการสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดีในขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะในขณะที่ต้องมีการเปลี่ยนหน้าที่กันรับผิดชอบผู้เล่นฝ่ายรุกเข้าโจมตี ซึ่งวิ่งจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่ง และในข้อเท็จจริงการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอาจจะไม่ดีพอก็ได้ โดยเฉพาะเมื่อขาดการฝึกซ้อมร่วมกันเป็นระยะเวลาที่นานพอ
4. ความผิดพลาดส่วนบุคคลในการป้องกันแบบแบ่งเขต เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดตำแหน่งรับผิดชอบที่แน่นอน เพราะว่าการรับผิดชอบในการป้องกันแบบแบ่งเขตนั้น จะมีพื้นที่เหลื่อมกัน และไม่สามารถกำหนดแน่ชัดได้ ดังนั้นผู้เล่นบางคนอาจจะเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ เนื่องจากต้องทำงานหนักเกินไป เพราะผลจากการละทิ้งหน้าที่ของเพื่อนร่วมทีม

3. การป้องกันแบบผสม

แบบการป้องกันที่น่าได้ผลมากที่สุดนั้น ควรจะรวมเอาการป้องกันแบบตัวต่อตัวและแบบแบ่งเขตเข้าไว้ด้วยกัน โดยผู้เล่นฝ่ายรับจะถูกมอบหมายให้ทำหน้าที่ป้องกันแบบแบ่งเขตและผู้เล่นแบบประกบตัวเมื่อต้องเผชิญหน้ากับผู้เล่นที่ครอบครองลูกบอล โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในแดนรับและใกล้ประตู และถึงแม้ว่าการป้องกันแบบผสมนี้จะมีการประกบตัวผู้เล่นที่มีบอลอย่างใกล้ชิดได้ก็เท่าๆ กับการป้องกันที่มีการสนับสนุนและซ้อนกันในแนวลึกก็ตาม ระบบการป้องกันแบบนี้ก็ยังจำเป็นต้องมีผู้เล่นที่มีความสามารถและประสบการณ์ที่ดีด้วยจึงจะทำให้ทีมประสบความสำเร็จ

สรุปแล้ว ระบบการเล่นทั้งหมดจะประสบความสำเร็จได้เมื่อระบบนั้นมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เล่นที่เราใช้อยู่ การเลียนแบบเอาระบบต่าง ๆ มาใช้นั้น เราจะพบว่ามีบ่อยครั้งที่ทีม นั้น ๆ ขาดแคลนผู้เล่นที่เหมาะสมในการจะทำให้ระบบที่เขานำมาใช้นั้นมีความสมบูรณ์และประสบความสำเร็จในการแข่งขัน ดังนั้นระบบที่ดีที่สุดนั้นจะต้องอาศัยผู้เล่นที่มีความสามารถพิเศษและไม่มีระบบใดประสบความสำเร็จโดยการใช้ผู้เล่นธรรมดา ๆ และแม้ว่าเทคนิคการเล่นจะมีความสำคัญมาก แต่ความมีโชคในการแข่งขันนั้น จะมีไม่ได้ถ้าผู้เล่นปราศจากเทคนิคและทักษะที่ดีในการเล่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพียร์ซ (Pierce. 1961 : 486-A) พบว่าองค์ประกอบของบุคคล 5 ประการอันได้แก่ ความสูง อายุ น้ำหนัก ระดับเกรด (Grade Level) และประสบการณ์ในการเล่นบาสเกตบอลและข้อทดสอบ Objective Basketball Tests 10 ข้อทดสอบก็คือ กระโดดเตะ (Jump and Reach) การยิงประตู (Basketball Shot) การเลี้ยงลูกบอลสลับผ่าน สิ่งกีดขวาง (Obstacle Dribble) การขยับเท้าไปทางซ้าย ขวา (Shuffle step) การเลี้ยงลูกบอลยิงประตู (Dribble and Shoot) การส่งลูกบอลกระทบผนัง (Wall Bounce) การยิงโทษ (Free Throws) การยิงประตูจาก 35 ฟุต (Thirty-five Foot Shoot) วิ่งไปข้างหน้า 200 ฟุต (Two-Hundred Foot Forward Run) วิ่งถอยหลัง 100 ฟุต (One-Hundred Foot Backward Run) สามารถนำไปปฏิบัติและมีประโยชน์ ในการวัดทักษะทางกายที่จำเป็นในการเล่นบาสเกตบอล ระหว่างมหาวิทยาลัย

สมิธ (Smith. 1963 : 3764-A) ได้ศึกษาถึงการทำนายความสามารถทางกีฬาบาสเกตบอล โดยการวิเคราะห์ถึงโครงสร้างของร่างกาย และความแข็งแรง การศึกษาครั้งนี้มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างของร่างกายและความแข็งแรง เพื่อให้ได้รับความสำเร็จในทักษะ กีฬาบาสเกตบอล คือการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล การยิงประตูและความสามารถโดยส่วนรวม การศึกษา

ครั้งนี้จะมีการวัดโครงสร้างของร่างกาย 27 รายการ วัดความแข็งแรง และมีเกณฑ์ 4 ข้อ ใช้วัดนิสิตจำนวน 40 คนของมหาวิทยาลัย คัมเบอร์แลนด์ไลบานอน รัฐเทนเนสซี ระหว่างปี 1956-1960 ผลปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของร่างกายและความแข็งแรงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ($r = .316$) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ฮอบกินส์ (Hopkins, 1977 : 155-A) ได้ทำการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ องค์ประกอบแบบทดสอบทักษะบาสเกตบอล (A Factor Analysis of Basketball Skill Tests) ผู้วิจัยเริ่มต้นศึกษา โดยการตรวจสอบทักษะบาสเกตบอลทั้งหลายที่นิยมใช้ทดสอบความสามารถทางบาสเกตบอลและทำการพิสูจน์ความมีน้ำหนักของรายการทดสอบทักษะบาสเกตบอลที่ดีที่สุด ในขอบเขตของทักษะบาสเกตบอล ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของทักษะบาสเกตบอลไว้ 5 ประการคือ การยิงประตู (Shooting) การส่งลูกบาสเกตบอล (Passing) การกระโดด (Jumping) การเคลื่อนที่โดยปราศจากลูกบาสเกตบอล (Movement With the Ball) ตัวแปรในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อทดสอบทักษะบาสเกตบอลภายในขอบเขตของสมมติฐานข้างต้นรวม 21 ตัวแปร (ข้อทดสอบทักษะบาสเกตบอล) ทั้งนี้ได้รวมถึงข้อทดสอบทักษะบาสเกตบอล 9 รายการ ของสมาคมลูกศึกษาพลศึกษา และสันตนาการแห่งสหรัฐอเมริกา (AAHPER) ไปด้วย ผู้วิจัยนำข้อทดสอบทั้งหมดนี้ไปทดสอบนักเรียนชาย ระดับ 7 ถึง 12 ที่กำลังอยู่ค่ายฤดูร้อนในปี 1975 ที่มหาวิทยาลัยมินโซดา จำนวน 70 คน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบสมมติฐาน โดยการใช้รูปแบบการวิเคราะห์ 4 แบบดังนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบแอลฟา (Alpha Factor Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบแบบโคโนนิคัล (Cononical Factor Analysis) การวิเคราะห์แบบอิมเมจ (Image Analysis) และการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Components Analysis) ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบทักษะบาสเกตบอล ปรากฏว่าสมมติฐานในขอบเขตทักษะของการกระโดด พบว่าการกระโดดเอื้อมแตะเป็นการวัดผลที่ดีที่สุด สมมติฐานในขอบเขตของการเคลื่อนไหวโดยปราศจากลูกบาสเกตบอลและการเคลื่อนที่ไปพร้อมกับลูกบาสเกตบอลพบว่า การวิ่งซิกแซกและการเลี้ยงลูกบาสเกตบอลซิกแซกเป็นการวัดผลที่ดีที่สุด สมมติฐานในขอบเขตการส่งลูกบาสเกตบอลพบว่า การส่งลูกบอลเร็ว และการส่งกระทบผนังเป็นการวัดผลที่ดีที่สุด และสมมติฐาน ในขอบเขตการยิงประตู พบว่าการยิงประตูด้านข้าง การยิงประตูด้านหน้าและการยิงประตูโทษเป็น การวัดผลที่ดีที่สุด แต่การยิงประตูด้านข้างมีระยะไกล 2 ฟุต อาจยาวเกินไปสำหรับนักเรียนในระดับชั้น 7-8 การยิงประตูด้านหนึ่งเหมาะสมที่สุด ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษานี้ ว่ารายการทดสอบทักษะบาสเกตบอลที่สามารถทดสอบได้รวดเร็ว และวัดผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ได้แก่ รายการทดสอบการกระโดดและการเอื้อมแตะการส่งลูกบาสเกตบอลเร็ว การเลี้ยงลูกบาสเกตบอลและการยิงประตูด้านหน้าจึงเป็นข้อทดสอบที่ดีที่สุด

เอลเลนเบอร์ก (Ellenbug, 1971 : 5174-5175A) ได้ศึกษาถึงคุณค่าที่ใช้ในการทำนายถึงลักษณะทางกายต่าง ๆ ที่จะใช้กำหนดหรือชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันกีฬาสเกตบอลระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายที่จะกำหนดคุณค่าของข้อทดสอบทักษะทั้ง 10 ข้อทดสอบ และองค์ประกอบของบุคคลเกี่ยวกับอายุ ส่วนสูง น้ำหนัก ในการทำนายความสามารถในการแข่งขันกีฬาสเกตบอลระดับชั้นมัธยมศึกษา (ชาย) ใน 1 ฤดูกาลแข่งขันประเภทที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักกีฬาของโรงเรียน จำนวน 110 คน ทำการรวบรวมข้อมูลโดยให้นักกีฬาแสดงความสามารถ แล้วใช้ตารางการให้คะแนน (Performance Rating Chart) ของแต่ละคนในแต่ละครั้งของการแข่งขันในฤดูกาลแข่งขันปี 1969 ถึง 1970 ตารางการให้คะแนน (Rating scale) นี้ออกแบบโดยเอลเลนเบอร์ก และเก็บไว้โดยผู้บันทึกคะแนนของทีม ซึ่งได้รับการเลือกโดยผู้ฝึกของทีม และได้รับการฝึกหัดจากเอลเลนเบอร์กในการบันทึกคะแนน หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ คะแนนเฉลี่ยตลอดการแข่งขัน (Average Points per Game) เปอร์เซ็นต์ที่ยิงประตูที่เส้นโทษ และในบริเวณทั่วไปของสนาม (Field Goal Shooting Percentage) จำนวนเฉลี่ยในการรับวอลเลย์บอลต่อเกมส์ (Average Rebounds Per Game) เวลาที่ลงเล่นในเกม (Minutes Played Per Game) และคะแนนรวมที่ได้ทั้งหมด (Total Performance) แล้วนำผลมาสรุปปรากฏว่าเอลเลนเบอร์ก ให้ผลการทำนายเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และไม่ทำให้การทำนายผลผิดพลาดจึงได้คัดลอกข้อทดสอบให้เหลือ 5 รายการทดสอบคือ ความสูง แรงบีบมือ การกระโดดแตะ การส่งลูกบาสเกตบอลกระทบผนัง และการยิงประตู 30 วินาที ซึ่งถือว่ารายการทั้ง 5 นี้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์และสามารถใช้ทำนายความสามารถในการเล่นกีฬาสเกตบอลสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี

เฮอร์นันเดซ (Hernandez, 1987 : 03C) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ท่าทางของผู้เล่นในขณะแข่งขันในกีฬาประเภททีม ซึ่งประยุกต์ใช้กับกีฬาสเกตบอล จุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ท่าทางของผู้เล่นในขณะแข่งขันเพื่อที่จะวางตำแหน่งการเล่นได้เหมาะสมซึ่งพิจารณาจาก 1) ความคล่องตัวในขณะเล่น 2) ความไม่คล่องตัวของผู้เล่น 3) เทคนิคเฉพาะตัวของผู้เล่น 4) การใช้พื้นที่ในการเล่น 5) แบบแผนของการเคลื่อนไหว

การที่จะวางตำแหน่งการเล่นจะต้องศึกษารูปแบบของการวางตำแหน่งของฝ่ายตรงข้าม และรูปแบบการวางตำแหน่งของทีมของตนเองเป็นสำคัญ สิ่งที่ได้ซ์และผู้เล่นจะต้องปฏิบัติเป็นสิ่งแรก คือ การศึกษารูปแบบการเล่น ข้อจำกัดของการเล่นที่ควรคำนึงถึงก็คือ กติกาการแข่งขัน และความจำกัดทางร่างกายที่ใช้ในการเล่นบาสเกตบอล เช่น รูปแบบของเทคนิคการเล่น ระบบการโต้ตอบในการวางตำแหน่งของผู้เล่น ความคล่องตัวและความไม่คล่องตัวของผู้เล่น และการใช้พื้นที่ในสนามขณะแข่งขัน สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการเล่นบาสเกตบอล ผลจากการวิเคราะห์ท่าทางของผู้เล่นในขณะแข่งขันปรากฏว่า การศึกษารูปแบบการเล่นและการฝึกซ้อมรูปแบบต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เล่นภายในทีมการเล่นที่ประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี สิ่งนี้จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้

สามารถอ่านแผนการเล่นของฝ่ายตรงข้ามได้เป็นอย่างดี และการฝึกซ้อมตามรูปแบบก็เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการแข่งขัน

ฮีท และรอดเจอร์ (Heath and Rodger) ได้ศึกษาค้นคว้าไว้ในปี ค.ศ. 1932 เรื่อง "การศึกษาประโยชน์ทางการทดสอบความรู้และทักษะฟุตบอล" (A Study in the Use of Knowledge and Skill Test in Soccer) โดยสร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอลสำหรับนักเรียนชายระดับประถมศึกษา และผู้เล่นระดับเริ่มเล่นขึ้น ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบ 4 รายการ คือการเลี้ยงลูก การพุ่มลูก การวางเตะ สำหรับผู้รักษาประตู และการเตะลูกเสียให้ไกล ผลปรากฏว่า แบบทดสอบนี้มีความเที่ยงตรง 0.71 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.74 (Clarke. 1967 : 343 ; citing Heath and Rodger. 1932)

เมคโดนัลด์ (McDonald) ได้ศึกษาถึงการเตะบอลกระทบฝ่าผนัง ซึ่งมีขนาดกว้าง 30 ฟุต สูง 11 ฟุตครึ่ง ส่วนจุดเตะบอลห่างจากฝ่าผนัง 9 ฟุต โดยให้ผู้รับการทดสอบพยายามเตะบอลไปกระทบฝ่าผนังให้ได้จำนวนครั้งมากที่สุดในเวลา 30 วินาที ทั้งนี้เพื่อเป็นการทดสอบความสามารถทั่วไปในการเล่นกีฬาฟุตบอล กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักศึกษาชายระดับวิทยาลัย ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งผลปรากฏว่า

1. นักฟุตบอลระดับมหาวิทยาลัย มีค่าความเที่ยงตรง 0.94
2. นักศึกษาระดับปีที่ 2 - 3 มีค่าความเที่ยงตรง 0.63
3. นักศึกษาระดับปีที่ 1 มีค่าความเที่ยงตรง 0.76
4. นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยทั่วไป มีค่าความเที่ยงตรง 0.85

(Johnson and Nelson. 1974 : 267 - 268 ; citing McDonald. 1951)

วอร์เนอร์ (Warner) ได้สร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอลเพื่อพัฒนาและคัดเลือกนักกีฬาระดับมหาวิทยาลัย โดยแบบทดสอบแต่ละรายการได้มาจากการให้คะแนนและจัดลำดับความสำคัญจากผู้ควบคุมทีมฟุตบอล ซึ่งประกอบด้วย 7 รายการ คือการเตะไกลด้วยเท้าขวา การเตะไกลด้วยเท้าซ้าย การเตะมุมเพื่อความแม่นยำ การโหม่งเพื่อความแม่นยำ การพุ่มลูกไกล การเตะโทษเพื่อความแม่นยำ และการเลี้ยงเร็ว ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงความเที่ยงตรงของแบบทดสอบไว้ (Barrow. 1979 : 280 - 282 ; citing Warner. 1950)

โคแวกส์ (Kovacs) ได้ศึกษาแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถโดยทั่วไปในกีฬาฟุตบอล และเจาะจงให้เป็นพื้นฐานในกีฬาฟุตบอล เพื่อทำนายความสามารถก่อนที่จะลงเล่นในสนามจริงแบบทดสอบที่ใช้คือ การเตะบอล (Bounce a Soccer Ball) โดยใช้เท้า เข่า ต้นขา ไหล่ ศีรษะ หรือใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ทุกส่วน ยกเว้นมือและแขน โดยเตะให้ได้มากที่สุดภายใน 45 วินาที ในพื้นที่วงกลมรัศมี 9 ฟุต การเตะบอลอนุญาตให้ลูกฟุตบอลกระดอนพื้นได้ 1 ครั้ง การทดสอบให้ผู้รับการทดสอบปฏิบัติได้ 4 ครั้ง ๆ ละ 45 วินาที ให้มีการพักระหว่างการทดสอบแต่ละครั้งได้ การคิดคะแนนจะคิดรวมผลการเตะบอลทั้ง 4 ครั้ง การศึกษาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบใช้แบบทดสอบของ

แมคโคเนลล์ และการใช้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักกีฬาฟุตบอล 38 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ผลการวิจัยปรากฏว่า เกณฑ์ความเที่ยงตรงกับแบบทดสอบของแมคโคเนลล์ของกลุ่มรวม นักกีฬาและผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.71, 0.43 และ 0.80 ตามลำดับ ส่วนเกณฑ์ความเที่ยงตรงกับบุคคลประเมินค่าของกลุ่มนักกีฬา มีค่าเท่ากับ 0.37 และกลุ่มผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.79 การศึกษาความเชื่อมั่นกลุ่มรวมนักกีฬาและผู้เริ่มเล่นมีค่าเท่ากับ 0.97, 0.97 และ 0.95 ตามลำดับ ซึ่งแบบทดสอบนี้จะมีค่าความเที่ยงตรงในกลุ่มผู้เริ่มเล่นมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่ทุกกลุ่มมีค่าความเชื่อมั่นสูงใกล้เคียงกัน (Barrow. 1979 : 284 - 285 ; citing Kovacs. 1973)

งานวิจัยภายในประเทศ

รุ่งเรือง เทพทัต (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบของการแข่งขันวอลเลย์บอล จูเนียร์ชายเพื่อทราบรูปแบบของการเสิร์ฟ รูปแบบของการตั้งเสิร์ฟ รูปแบบของการรุกและการซ้อนหลังรูปแบบของการสกัดกั้น และการซ้อนหลัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักกีฬา วอลเลย์บอลประเภทเยาวชนทีมชาย อายุไม่เกิน 17 ปี ที่เข้าร่วมในการแข่งขันมิชุนวอลเลย์บอลแชมป์เปียนชิพ ครั้งที่ 2 ณ อิมเนเซียม 2 กรุงเทพมหานคร เลือกกลุ่มตัวอย่างเจาะจง 4 ทีมสุดท้ายที่เข้าชิงชนะเลิศของการแข่งขันโดยบันทึกวีดีโอเทปในขณะที่ทำการแข่งขัน พบว่าการเสิร์ฟแบบเทนนิสเป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการเสิร์ฟของทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ แบบสูก และน้อยที่สุดคือ แบบมือล่าง การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัวดับเบิลยู (W) เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการตั้งรับเสิร์ฟแบบดับเบิลยู (W) ระหว่างทีมศูนย์เยาวชน จังหวัดอุบลราชธานีกับทุกทีมแตกต่างกัน ส่วนผู้อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การตั้งรับเสิร์ฟแบบตัววี (V) รูปแบบการรุกและการซ้อนหลังโดยเริ่มจากการดักแบบด้านหน้าเป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการศึกษาของทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ แบบด้านข้าง และน้อยที่สุดแบบพุ่งตัว การเซ็ตแบบด้านหน้าและเซ็ตแบบเซ็ตยาว (C) เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การกระโดดเซ็ตและน้อยที่สุดแบบด้านข้าง การหมุนตัวตบเป็นแบบที่ใช้ในการตบลูกบอลมากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมนั้นไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การหมุนข้อมือตบ และน้อยที่สุดคือการตบแบบตัวคหรือสูกลูกบอล การซ้อนหลังคนลูกบอลแบบตำแหน่ง 5 ซ้อนหลังเป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การซ้อนหลังแบบตำแหน่ง 6 และน้อยที่สุดคือ แบบตำแหน่ง 1 ซ้อนหลัง การสกัดกั้นแบบ 2 คน เป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การสกัดกั้นแบบ 1 คน และน้อยที่สุดคือ แบบ 3 คน การซ้อนหลังคนสกัดกั้นแบบตำแหน่ง 5 ซ้อนหลังเป็นแบบที่ใช้มากที่สุด สัดส่วนของการใช้ทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ แบบตำแหน่ง 1 และน้อยที่สุดคือ แบบตำแหน่ง 6 ซ้อนหลัง

ฉลอง ชาตฐประชีวิน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะวอลเลย์บอล ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะวอลเลย์บอลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาชายชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ที่ผ่านมาการเรียนวิชาวอลเลย์บอล 2 มาแล้วจำนวน 60 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย รายการทดสอบทักษะวอลเลย์บอล 21 รายการ ประกอบด้วยรายการทดสอบการคิกของ ทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การคิกของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ การคิกของ เฮลแมน การคิกของแบรดดี้ การคิกของเซมเบอร์เลน การเซ็ทของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การเซ็ทของรัสเซล และแลนซ์ การเซ็ทของเฮลแมน การเซ็ทของ เอ. เอ. เอช. พี. อี. อาร์. การเซ็ทของลิบา และสตาร์ฟ การเสิร์ฟของ ทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การเสิร์ฟของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ การเสิร์ฟของรัสเซลและแลนซ์ การเสิร์ฟของนิวัฒน์ งามขำ การเสิร์ฟของแพททรี การตบของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การตบของเฮลแมน การคิกหรือการเซ็ทของคันทิงแฮมและการริสัน การคิกหรือการเซ็ทของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ ทักษะรวมของ ผาณิต บิลมาศ การวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบซึ่งคำนวณโดยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSSX, Statistic Package for Social Science Version X) ในระบบการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Components) หมุนแกนด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax)

ผลการศึกษาพบว่า ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยการพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการเซ็ทของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ การเสิร์ฟของรัสเซลและแลนซ์ การเสิร์ฟของนิวัฒน์ งามขำ การคิกหรือการเซ็ทของคันทิงแฮมและการริสัน การเซ็ทของรัสเซลและแลนซ์ การเซ็ทของลิบาและสตาร์ฟ การเสิร์ฟของแพททรี การเสิร์ฟของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์

1. องค์ประกอบด้านความสูง ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยการพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละครั้ง องค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่รายการทดสอบการเสิร์ฟของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ การเซ็ทของเฮลแมน การคิกของ เฮลแมน การคิกของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ การเซ็ทของทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การคิกหรือการเซ็ทของ เอ.เอ.เอช.พี.อี.อาร์ การตบของเฮลแมน

2. องค์ประกอบด้านการตบ ประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบโดยการพิจารณาค่าน้ำหนักประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการตบของ ทรงศักดิ์ เจริญพงศ์ การตบของนิวัฒน์ งามขำ ทักษะรวมของ ผาณิต บิลมาศ

3. องค์ประกอบด้านความเร็วในการคิก ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบ จากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ รายการทดสอบการคิกของ ทรงศักดิ์ เจริญพงศ์

การคึกของแบรดดี้ การคึกของแฮมเบอร์เลน

ชโลธร เขตสุวรรณ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะ เทนนิส ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะเทนนิสและรายการ ทดสอบที่วัดองค์ประกอบทักษะเทนนิส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ผ่านมาการเรียนวิชาเทนนิสมาแล้ว จำนวน 71 คน เป็นชาย 40 คน เป็นหญิง 31 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยรายการ ทดสอบทักษะเทนนิส 17 รายการประกอบด้วย รายการทดสอบการตีกระทบผนังของ ดายเออร์ รายการตีกระทบผนังสก็อตต์และเฟรนช์ รายการตีกระทบผนังของเฮวิทท์ รายการตีกระทบผนังของ พจนิษฐ์ ษนาคม รายการทดสอบการตี โฟร์แฮนด์ของโบร์เออร์ และมิลเลอร์ รายการทดสอบการตี โฟร์แฮนด์ของเฮวิทท์ รายการทดสอบการตีแบคแฮนด์ของ เฮวิทท์ รายการทดสอบการตีโฟร์แฮนด์ ของโบร์เออร์และมิลเลอร์ รายการทดสอบการตีโฟร์แฮนด์ของ เฮวิทท์ รายการทดสอบการตีโฟร์แฮนด์ ของไคเจนนาโร รายการทดสอบการตีแบคแฮนด์ของไคเจนนาโร รายการทดสอบการตีโฟร์แฮนด์ ของพจนิษฐ์ ษนาคม รายการทดสอบการตีแบคแฮนด์ของพจนิษฐ์ ษนาคม รายการทดสอบการเสิร์ฟ ของวิสคอนซิน รายการเสิร์ฟของเฮวิทท์ รายการทดสอบการเสิร์ฟของ พจนิษฐ์ ษนาคม รายการ ทดสอบการเสิร์ฟของ ไคเจนนาโร การตีโต้ของเคม-วินเซนต์ การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้การ วิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งคำนวณโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรม เอส พี เอส เอส เอ็กซ์ (SPSSX, Statistic Package for Social Science Version X)ในระบบการวิเคราะห์ องค์ประกอบหลัก (Principal Components) หมุนแกนด้วยวิธีแวลูแมกซ์ (Varimax)

ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของทักษะเทนนิสของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านโฟร์แฮนด์และแบคแฮนด์ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตาม ลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยการพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการ ทดสอบในแต่ละองค์ประกอบ จากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีกระทบผนังของเฮวิทท์ การตี แบคแฮนด์ของโบร์เออร์และมิลเลอร์ การตีกระทบผนังของพจนิษฐ์ ษนาคม การตีโฟร์แฮนด์ของ โบร์เออร์ และมิลเลอร์ การตีแบคแฮนด์ของไคเจนนาโร การตีแบคแฮนด์ของพจนิษฐ์ ษนาคม การ ตีโฟร์แฮนด์ของไคเจนนาโร การตีโฟร์แฮนด์ของ เฮวิทท์ การตีแบคแฮนด์ของเฮวิทท์ การเสิร์ฟ ของเฮวิทท์

2. องค์ประกอบด้านการตีโต้ รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการ ทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูง สุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีกระทบผนังของดายเออร์ การตีกระทบผนังของสก็อตต์และเฟรนช์ การเสิร์ฟ

ของวิสกอนซิน การตีโต้ของเคม-วินเซนต์ การเสริมฟของไคเจนนาโร การตีไฟร์แฮนค์
ของพจนิษฐ์ ชนาคม

3. องค์ประกอบด้านการเสริมฟ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับ ความสำคัญ
ของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ การเสริมฟของพจนิษฐ์ ชนาคม

องค์ประกอบของทักษะเทนนิสของกลุ่มตัวอย่างชายมี 4 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านการตีโต้ ประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญ
ของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์
ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบ จากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีกระทบผนัง
ของคายเออร์ การตีกระทบผนังของสก็อทท์และเฟรนช์ การตีโต้ของ เคม-วินเซนต์ การเสริมฟของ
วิสกอนซิน การเสริมฟของเฮวิทท์ การตีไฟร์แฮนค์ของ ไคเจนนาโร

2. องค์ประกอบด้านแบคแฮนค์ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญ
ของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละ
องค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีไฟร์แฮนค์ของพจนิษฐ์ ชนาคม การตีแบคแฮนค์ของ
ไบร์เออร์และมิลเลอร์ การตีแบคแฮนค์ของไคเจนนาโร การเสริมฟของไคเจนนาโร

3. องค์ประกอบด้านไฟร์แฮนค์ แบคแฮนค์ ประกอบด้วยรายการทดสอบที่เรียงตามลำดับ
ความสำคัญของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบใน
แต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีกระทบผนังของเฮวิทท์ การตีไฟร์แฮนค์ของ
เฮวิทท์ การตีกระทบผนังของพจนิษฐ์ ชนาคม การตีแบคแฮนค์ของเฮวิทท์

4. องค์ประกอบด้านการเสริมฟ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญ
ของรายการทดสอบ โดยพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบ
จากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การเสริมฟของพจนิษฐ์ ชนาคม

องค์ประกอบของทักษะเทนนิสของกลุ่มตัวอย่างหญิงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบด้านแบคแฮนค์ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญ
ของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละ
องค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีแบคแฮนค์ของพจนิษฐ์ ชนาคม การตีไฟร์แฮนค์ของ
ไคเจนนาโร การตีแบคแฮนค์ของไคเจนนาโร การตีไฟร์แฮนค์ของเฮวิทท์ การตีแบคแฮนค์ของ
เฮวิทท์ การตีกระทบผนังของพจนิษฐ์ ชนาคม

2. องค์ประกอบด้านไฟร์แฮนค์แบคแฮนค์ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับ
ความสำคัญของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบรายการทดสอบน้ำหนัก
องค์ประกอบของรายการทดสอบแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การตีกระทบ
ผนังของคายเออร์ การตีไฟร์แฮนค์ของไบร์เออร์และมิลเลอร์

3. องค์ประกอบด้านการตีโต้ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบแต่ละองค์ประกอบของรายการทดสอบแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การเสิร์ฟของเฮวิทท์ การตีโฟร์แฮนด์ของพจนีย์ ธนาคม การตีกระทบผนังของเฮวิทท์

4. องค์ประกอบด้านการเสิร์ฟ ประกอบด้วย รายการทดสอบที่เรียงตามลำดับความสำคัญของรายการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรายการทดสอบในแต่ละองค์ประกอบจากค่าสูงสุดถึงค่าต่ำสุด ได้แก่ การเสิร์ฟของพจนีย์ ธนาคม การเสิร์ฟของไคเจนนาโร การตีโต้ของเคม-วินเซนต์ การเสิร์ฟของวิสคอนซิน

นพดล เกตุประทุม (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์รูปแบบการเล่นบาสเกตบอล ความมุ่งหมายของการศึกษารั้งนี้ เพื่อทราบรูปแบบการรุกและการรับเพื่อทราบขนาดรูปร่างนักกีฬาบาสเกตบอลชาย 4 ทีมสุดท้าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักกีฬาบาสเกตบอลทีมชายที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ครั้งที่ 19 ระหว่างวันที่ 8 - 15 มกราคม 2535 ณ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือก 4 ทีมสุดท้าย ที่เข้าชิงชนะเลิศของการแข่งขันทำการบันทึกวีดีโอเทปในขณะที่ทำการแข่งขัน

ผลการศึกษามีดังนี้

1. การรุกแบบรวดเร็ว เป็นแบบที่ใช้ในการรุกมากที่สุด สัดส่วนการรุก แบบรวดเร็วของทุกทีมไม่แตกต่างกัน รองลงมาคือ การรุกเมื่อฝ่ายป้องกันตั้งป้อมรับและน้อยที่สุด คือการรุกแบบหมุนคู่

2. การตั้งรับแบบคนต่อคน เป็นแบบที่ใช้ในการตั้งรับมากที่สุด สัดส่วนของการตั้งรับแบบคนต่อคน ระหว่าง ทีมจุฬา กับทีมศรีนครินทรวิโรฒ และทีมจุฬากับทีมรามคำแหง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ระหว่างทีมจุฬากับทีมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และทีมจุฬากับทีมรามคำแหง และทีมรามคำแหงกับทีมเทคโนโลยีพระจอมเกล้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกันและน้อยที่สุด การตั้งรับแบบผสม

3. ขนาดรูปร่าง และประสบการณ์ในการแข่งขันของนักกีฬาบาสเกตบอลชายของทุกทีม มีอายุเฉลี่ย 22 -25 ปี น้ำหนักเฉลี่ย 71 - 76 กิโลกรัม ส่วนสูงเฉลี่ย 178 - 184 เซนติเมตร และมีประสบการณ์ในการแข่งขันบาสเกตบอลเฉลี่ย 5 - 7 ปี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นทีมฟุตบอลที่ส่งเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วยพระราชทานประเภท ก ประจำปี 2537 ที่จัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือกจาก 4 ทีม ที่มีสถิติดีที่สุดของการแข่งขันประจำปี 2536 ได้แก่ ทีมธนาคารกสิกรไทย ทีมทหารอากาศ ทีมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและทีมทหารบก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ได้แก่
 - 1.1 กล้องถ่ายภาพโทรทัศน์ (Video Camera)
 - 1.2 ม้วนแถบภาพโทรทัศน์ (Videotape Cassettes)
 - 1.3 เครื่องเล่นวีดีโอเทป
 - 1.4 เครื่องรับโทรทัศน์
2. บันทึกภาพโดยใช้วีดีโอเทปขณะทำการแข่งขัน โดยนำมาศึกษาในด้านต่างๆ ได้แก่
 - 2.1 รูปแบบของการรุก
 - 2.2 รูปแบบของการป้องกัน
 - 2.3 ใบบันทึกรูปแบบของการเล่นฟุตบอล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษารายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และสถานที่ ณ จุดที่กำหนดไว้
4. ดำเนินการบันทึกเทปวีดิโอตลอดการแข่งขัน
5. ให้ผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายภาพโทรทัศน์ทำการบันทึกภาพการแข่งขัน
6. ผู้วิจัยนำภาพที่ได้จากการบันทึกด้วยเครื่องถ่ายภาพโทรทัศน์ ไปวิเคราะห์รูปแบบการเล่นฟุตบอล ศึกษารูปแบบของการรุกและการป้องกันด้วยเครื่องเล่นโทรทัศน์ที่ใช้ควบคู่กับเครื่องตัดต่อภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้คำนวณหาความสัมพันธ์ต่อไป

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

แจกแจงความถี่แต่ละรูปแบบของการเล่นของแต่ละทีมแล้วเปลี่ยนเป็นค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของแต่ละรูปแบบ} \times 100}{\text{จำนวนรูปแบบทั้งหมด}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

แจกแจงความถี่แต่ละรูปแบบของการแข่งขันของแต่ละทีม แล้วเปลี่ยนเป็นค่าร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการรุกแบบต่างๆ ครั้งที่ 1

รูปแบบของการรุก	ธ.กลสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง	18	33.96	13	22.03	6	31.58	9	15.79
2. รุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง	15	28.30	16	27.12	10	52.63	21	36.84
3. ส่งลูกทะลุแนวป้องกัน	11	20.75	23	38.98	2	10.53	19	33.33
4. ส่งไปมาระหว่างคู่	3	5.66	1	1.69	-	-	4	7.02
5. เลี้ยงหลบเข้ายิงประตู	3	5.66	6	10.17	-	-	2	3.51
6. รุกอย่างรวดเร็ว	3	5.66	-	-	1	5.26	2	3.51

จากตาราง 1 แสดงว่า การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างทีมองค์การโทรศัพท์ใช้มากที่สุด ร้อยละ 52.63 รองลงมาคือ การรุกแบบส่งลูกทะลุแนวป้องกันทีมทหารอากาศใช้ร้อยละ 38.98 และ น้อยที่สุด คือ การรุกแบบส่งไปมาระหว่างคู่ การเลี้ยงหลบเข้ายิงประตูของทีมองค์การโทรศัพท์ การรุกอย่างรวดเร็วของทีมทหารอากาศ

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการรุกรานแบบต่างๆ ครั้งที่ 2

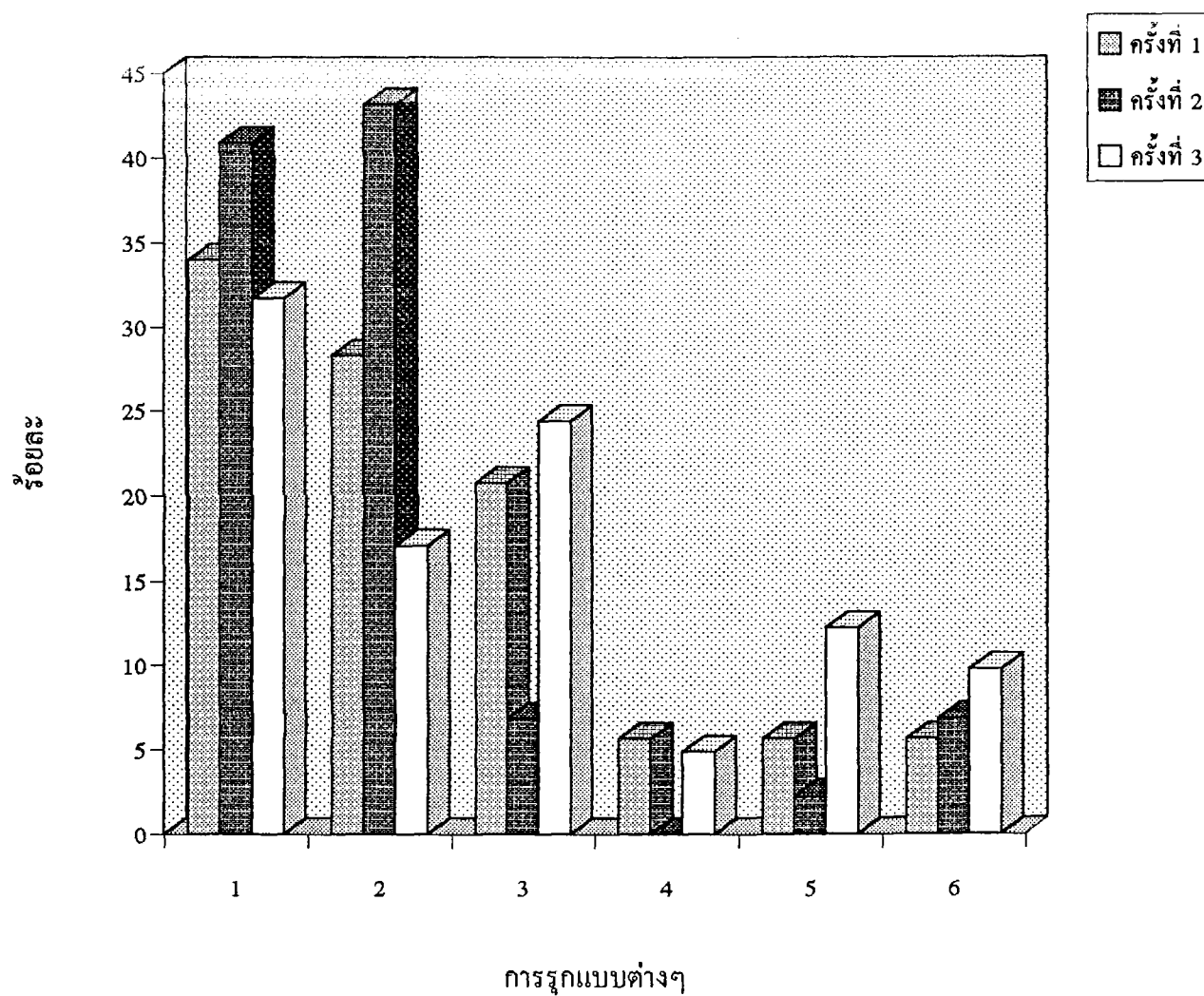
รูปแบบของการรุกราน	ช.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์กรโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง	18	40.91	9	21.95	12	31.58	7	12.07
2. รุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง	19	43.18	15	36.59	15	39.47	23	39.66
3. ส่งลูกทะลุแนวป้องกัน	3	6.82	11	26.83	5	13.16	18	31.03
4. ส่งไปมาระหว่างคู่	-	-	4	9.76	4	10.53	5	8.62
5. เลี้ยงหลบเข้าชิงประตู	1	2.27	2	4.88	1	2.63	4	6.90
6. รุกอย่างรวดเร็ว	3	6.82	-	-	1	2.63	1	1.72

จากตาราง 2 แสดงว่า การรุกรานด้านข้างใกล้เส้นข้างของทีมธนาคารกสิกรไทยใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 43.18 รองลงมาคือ การรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นหลังของทีมธนาคารกสิกรไทย ใช้ร้อยละ 40.91 และน้อยที่สุด คือ ไม่มีการส่งไปมาระหว่างคู่ของทีมธนาคารกสิกรไทย และการรุกรานอย่างรวดเร็วของทีมทหารอากาศ

ตาราง 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการรูกแบบต่างๆ ครั้งที่ 3

รูปแบบของการรูก	ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รูกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง	13	31.71	10	31.25	15	38.46	14	28.57
2. รูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง	7	17.07	14	43.75	17	43.59	20	40.82
3. ส่งลูกทะลุแนวป้องกัน	10	24.39	4	12.50	3	7.69	11	22.45
4. ส่งไปมาระหว่างคู่	2	4.88	2	6.25	1	2.56	1	2.04
5. เลี้ยงหลบเข้ายิงประตู	5	12.20	-	-	2	5.13	2	4.08
6. รูกอย่างรวดเร็ว	4	9.76	2	6.25	1	2.56	1	2.04

จากตาราง 3 แสดงว่า การรูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง ทีมทหารอากาศใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 43.75 รองลงมาคือ การรูกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังทีมองค์การโทรศัพท์ ใช้ร้อยละ 38.46 และน้อยที่สุดคือ ไม่มีการเลี้ยงหลบเข้ายิงประตูของทีมทหารอากาศ

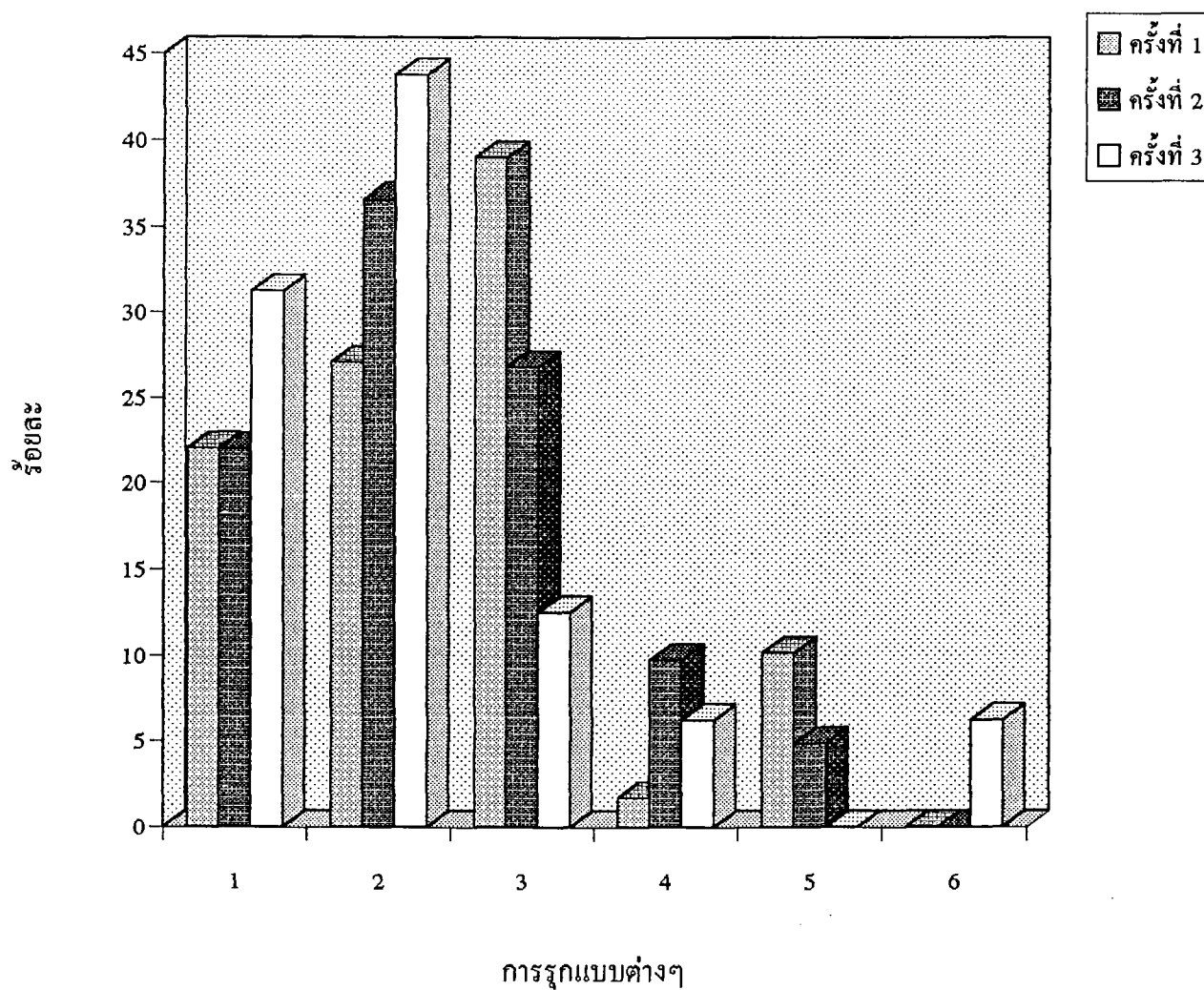

ภาพประกอบ 8 แสดงการปลูกแบบต่างๆ ของทีมธนาคารกสิกรไทย

ครั้งที่ 1 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังมากที่สุด ร้อยละ 33.96

ครั้งที่ 2 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 43.18

ครั้งที่ 3 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังมากที่สุด ร้อยละ 31.71

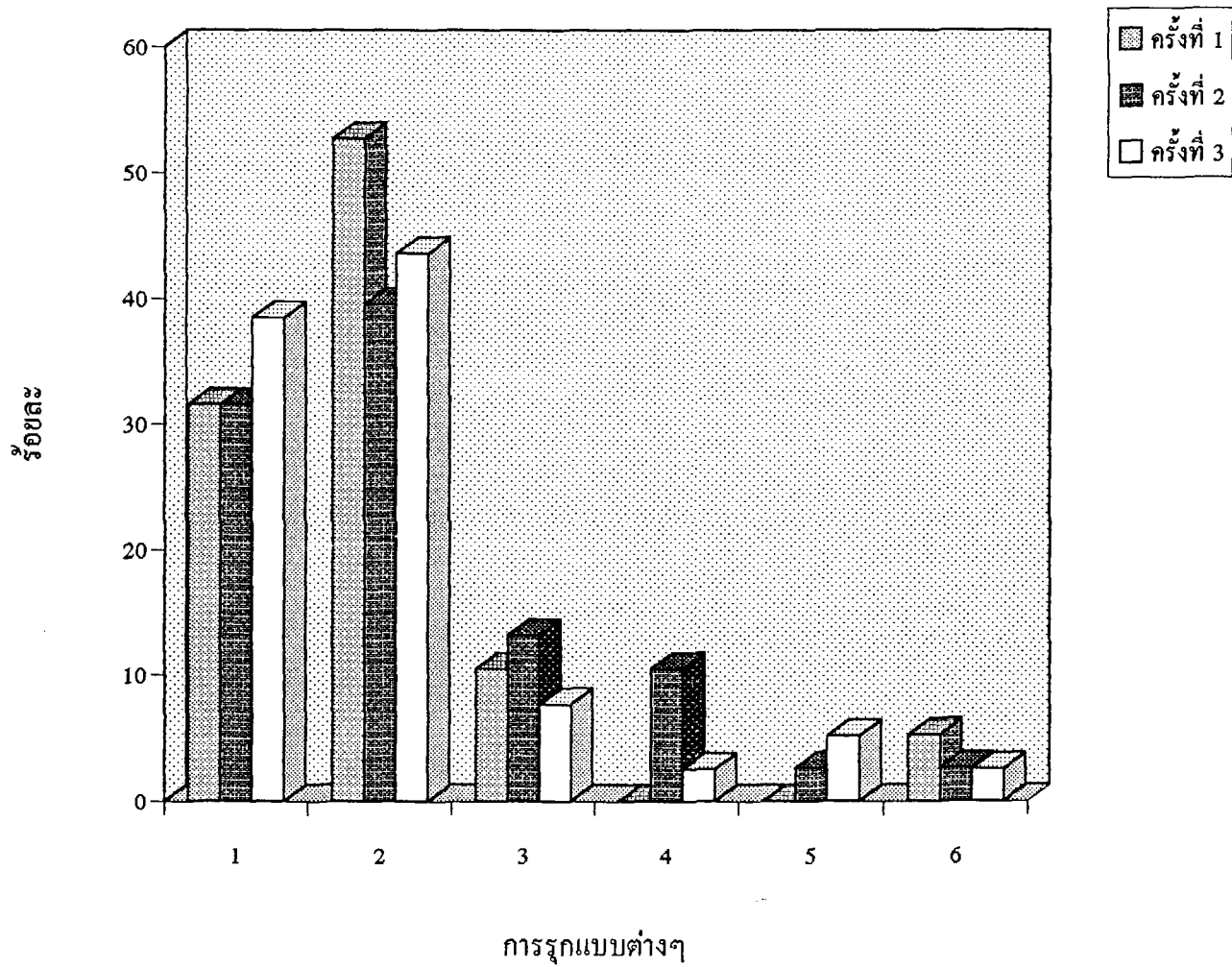

ภาพประกอบ 9 แสดงการปลูกแบบต่างๆ ของทิมทารอากาศ

ครั้งที่ 1 ส่งลูกทะเลแนวป้องกันมากที่สุด ร้อยละ 38.98

ครั้งที่ 2 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 36.59

ครั้งที่ 3 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 43.75

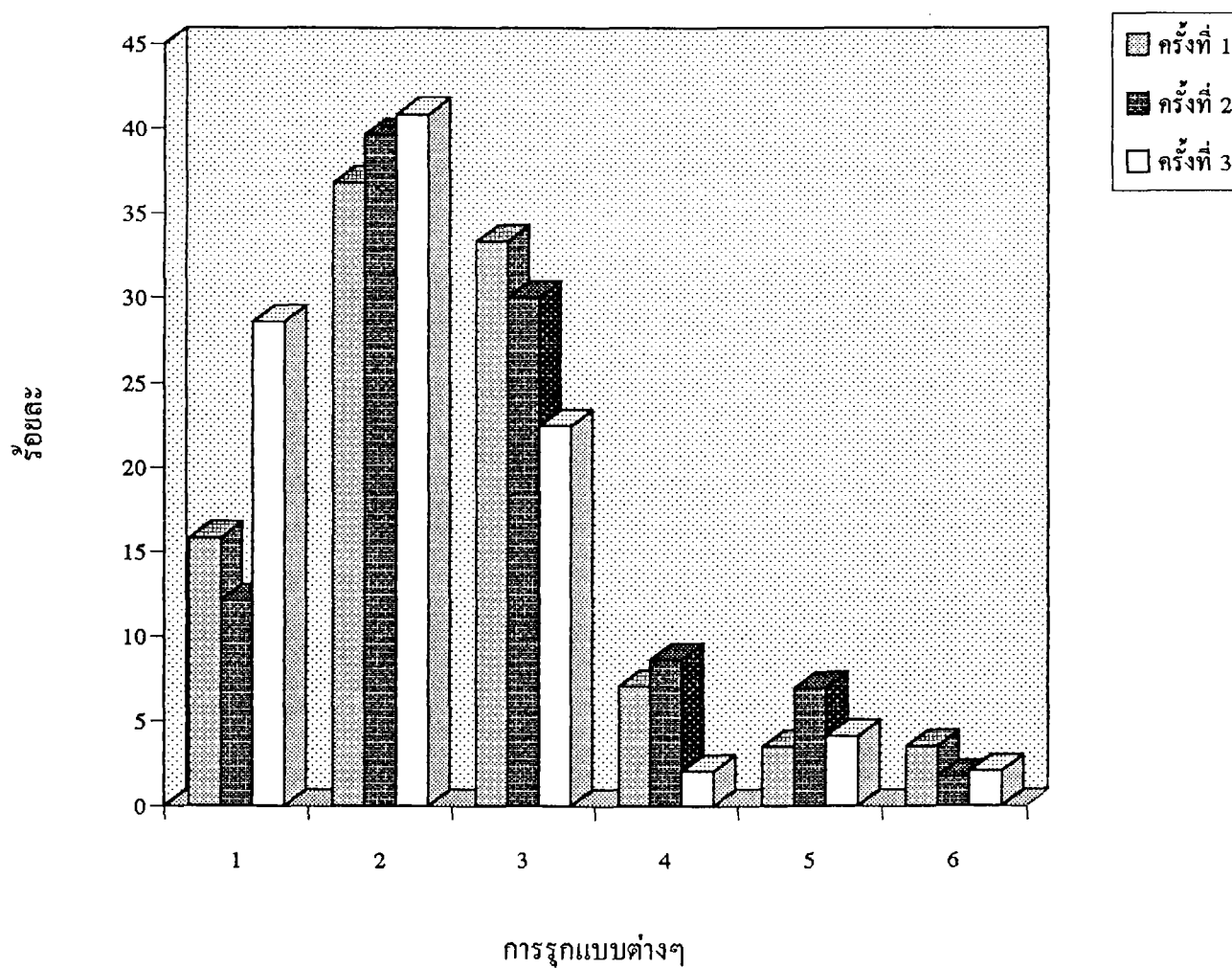

ภาพประกอบ 10 แสดงการปลูกแบบต่างๆ ของที่มอญการโทรศัพท์

ครั้งที่ 1 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 52.63

ครั้งที่ 2 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 39.47

ครั้งที่ 3 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 43.59

ภาพประกอบ 11 แสดงการปลูกแบบต่างๆ ของทีมทหารบก

ครั้งที่ 1 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 36.84

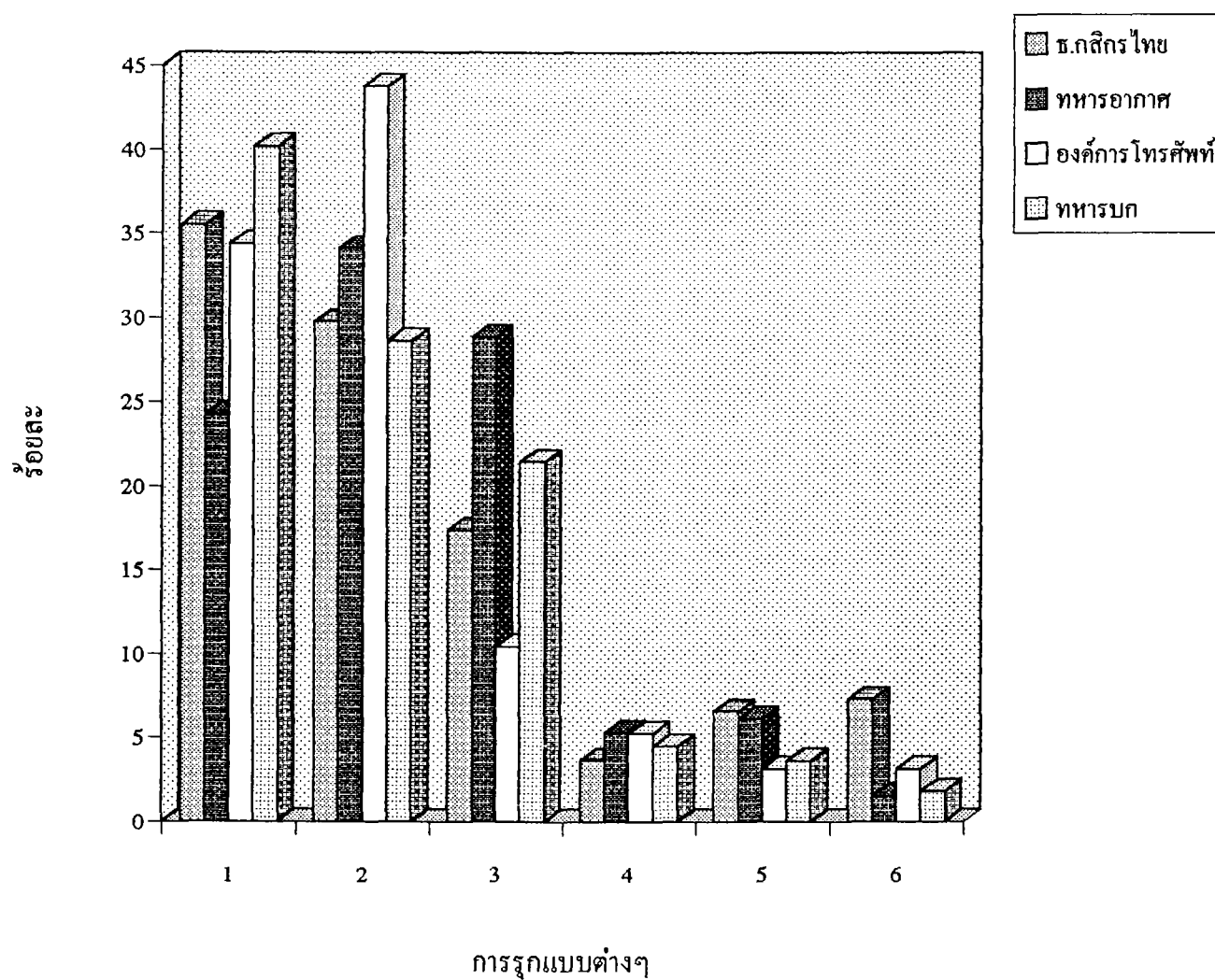
ครั้งที่ 2 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 39.66

ครั้งที่ 3 ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 40.82

ตาราง 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเฉลี่ย ของรูปแบบการรุกรานแบบต่างๆ

รูปแบบของการรุกราน	ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง	16.33	35.50	10.67	24.25	11	34.37	30	40.18
2. รุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง	13.67	29.72	15	34.09	14	43.75	21.33	28.57
3. ส่งลูกทะลุแนวป้องกัน	8	17.39	12.67	28.79	3.33	10.41	16	21.43
4. ส่งไปมาระหว่างคู่	1.67	3.63	2.33	5.29	1.67	5.22	3.33	4.46
5. เลี้ยงหลบเข้ายิงประชิด	3	6.52	2.67	6.07	1	3.13	2.67	3.58
6. รุกอย่างรวดเร็ว	3.33	7.24	0.67	1.52	1	3.13	1.33	1.78

จากตาราง 4 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของการรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง ทีมองค์การโทรศัพท์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 43.75 รองลงมาคือ การรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นหลังทีมทหารบก ใช้ร้อยละ 40.18 และน้อยที่สุด คือ การรุกรานอย่างรวดเร็ว ทีมทหารอากาศใช้ร้อยละ 1.52

ภาพประกอบ 12 แสดงการปลูกแบบต่างๆ ของทีมแต่ละทีม

ธนาคารกลีกรไทย	ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังมากที่สุด ร้อยละ 35.50
ทหารอากาศ	ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 34.09
องค์การโทรศัพท์	ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างมากที่สุด ร้อยละ 43.75
ทหารบก	ปลูกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังมากที่สุด ร้อยละ 40.18

ตาราง 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของการรุกรานแบบรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง

ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
16.33	35.50	10.67	24.25	11	34.37	30	40.18

จากตาราง 5 แสดงว่า ทีมธนาคารกสิกรไทย ใช้การรุกรานแบบรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง ร้อยละ 35.50 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 24.25 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 34.37 และทีมทหารบก ร้อยละ 40.18

ตาราง 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของการรุกรานแบบรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง

ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13.67	29.72	15	34.09	14	43.75	21.33	28.57

จากตาราง 6 แสดงว่า ทีมธนาคารกสิกรไทย ใช้การรุกรานแบบรุกรานจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง ร้อยละ 29.72 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 34.09 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 43.75 และทีมทหารบก ร้อยละ 28.57

ตาราง 7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของการรุกรแบบส่งลูกทะเลแนวป้องกัน

ร.กลีกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8	17.39	12.67	28.79	3.33	10.41	16	21.43

จากตาราง 7 แสดงว่า ทีมธนาคารกลีกรไทย ใช้การรุกรแบบส่งลูกทะเลแนวป้องกัน ร้อยละ 17.39 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 28.79 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 10.41 และทีมทหารบก ร้อยละ 21.43

ตาราง 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของการรุกรแบบส่งไปมาระหว่างคู่

ร.กลีกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.67	3.63	2.33	5.29	1.67	5.22	3.33	4.46

จากตาราง 8 แสดงว่า ทีมธนาคารกลีกรไทย ใช้การรุกรแบบส่งไปมาระหว่างคู่ ร้อยละ 3.63 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 5.29 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 5.22 และทีมทหารบก ร้อยละ 4.46

ตาราง 9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของการรูกแบบเลี้ยงหลบเข้าชิงประตู

ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3	6.52	2.67	6.07	1	3.13	2.67	3.58

จากตาราง 9 แสดงว่า ทีมธนาคารกสิกรไทย ใช้การรูกแบบเลี้ยงหลบเข้าชิงประตู ร้อยละ 6.52 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 6.07 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 3.13 และทีมทหารบก ร้อยละ 3.58

ตาราง 10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของการรูกแบบรูกอย่างรวดเร็ว

ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.33	7.24	0.67	1.52	1	3.13	1.33	1.78

จากตาราง 10 แสดงว่า ทีมธนาคารกสิกรไทย ใช้การรูกแบบรูกอย่างรวดเร็ว ร้อยละ 7.24 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 1.52 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 3.13 และทีมทหารบก ร้อยละ 1.78

ตาราง 11 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของรูปแบบการป้องกันแบบต่างๆ ครั้งที่ 1

รูปแบบของการป้องกัน	ข.กลีกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบตัวต่อตัว	-	-	-	-	-	-	-	-
2. แบบโซนหรือแบ่งเขต	12	31.58	15	75.00	8	32.00	17	44.74
3. แบบผสม	26	68.42	5	25.00	17	68.00	21	55.26

จากตาราง 11 แสดงว่า การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต ทีมทหารอากาศใช้มากที่สุดถึง ร้อยละ 75 รองลงมาคือ การป้องกันแบบผสม ทีมธนาคารกลีกรไทย ใช้ร้อยละ 68.42

ตาราง 12 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของรูปแบบการป้องกันแบบต่างๆ ครั้งที่ 2

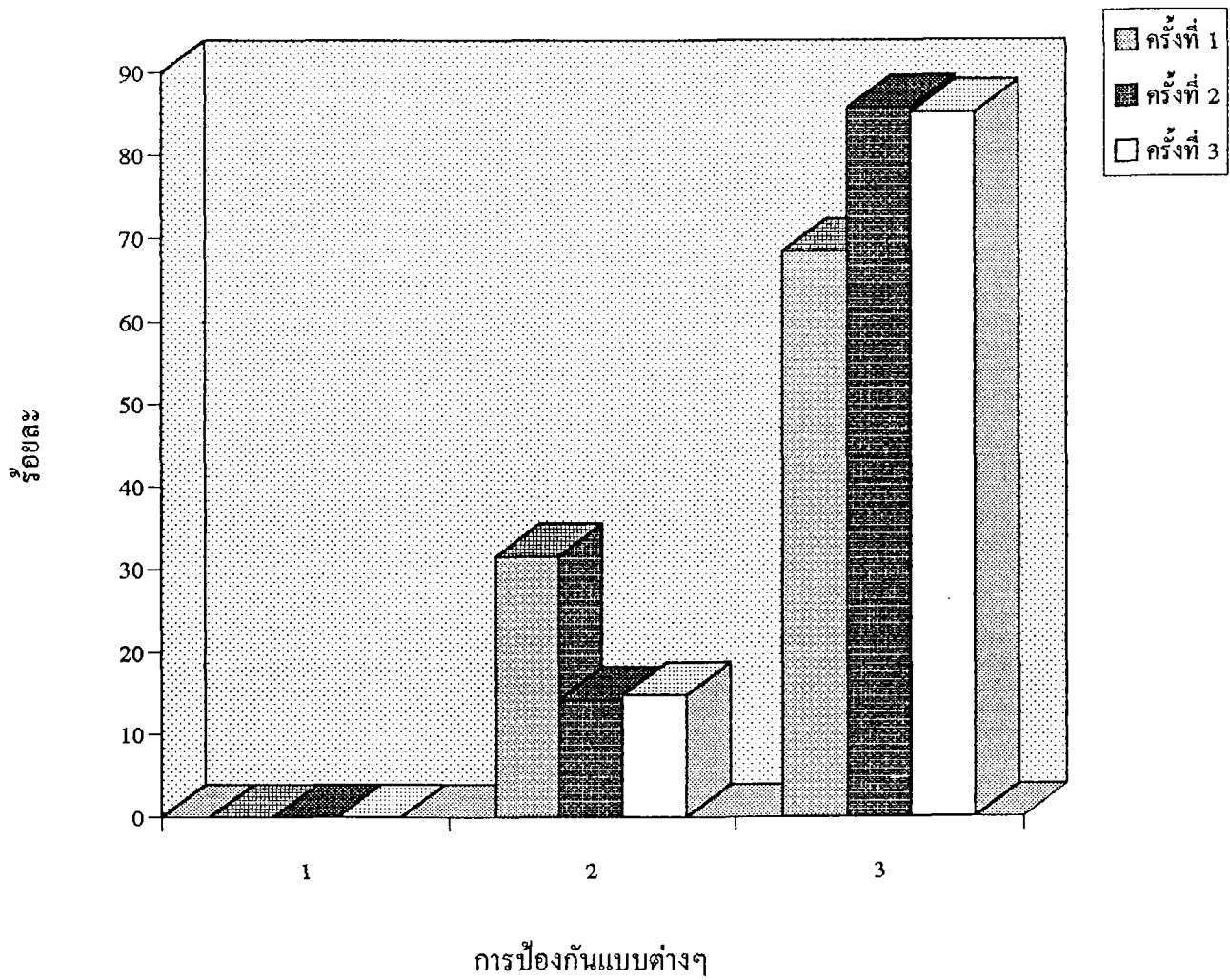
รูปแบบของการป้องกัน	ข.กลีกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบตัวต่อตัว	-	-	-	-	-	-	-	-
2. แบบโซนหรือแบ่งเขต	4	14.29	8	50.00	12	33.33	7	28.00
3. แบบผสม	24	85.71	8	50.00	24	66.67	18	72.00

จากตาราง 12 แสดงว่า การป้องกันแบบผสม ทีมธนาคารกลีกรไทยใช้มากที่สุดถึง ร้อยละ 85.71 รองลงมาคือ การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต ทีมทหารอากาศ ใช้ร้อยละ 50

ตาราง 13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของรูปแบบการป้องกันแบบต่างๆ ครั้งที่ 3

รูปแบบของการป้องกัน	ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบตัวต่อตัว	-	-	-	-	-	-	-	-
2. แบบโซนหรือแบ่งเขต	4	14.81	5	25.00	11	33.33	12	40.00
3. แบบผสม	23	85.19	15	75.00	22	66.67	18	60.00

จากตาราง 13 แสดงว่า การป้องกันแบบผสม ทิมนหาการกสิกรไทยใช้มากที่สุดถึง ร้อยละ 85.19 รองลงมาคือ การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต ทิมนทหารบก ใช้ร้อยละ 40

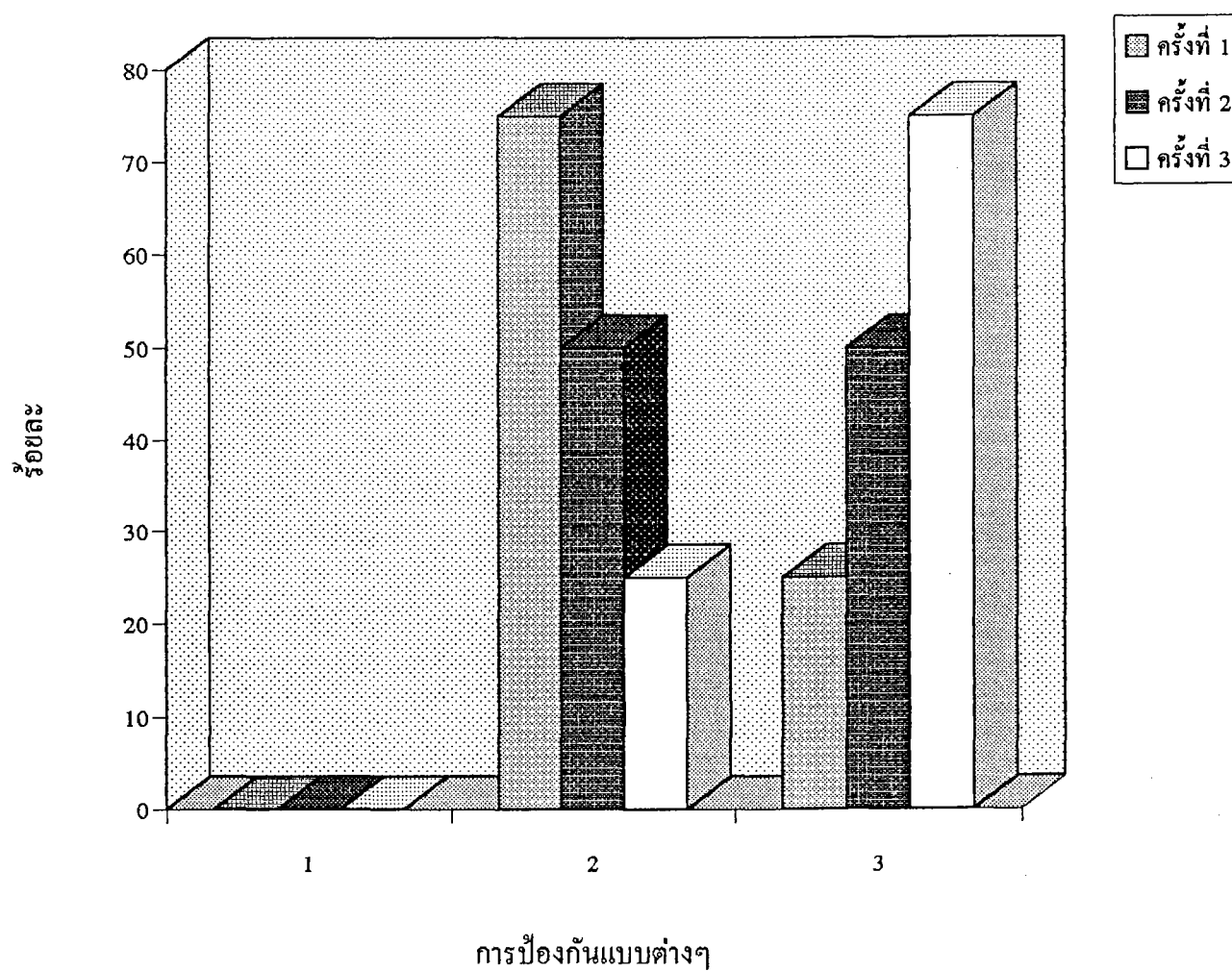

ภาพประกอบ 13 แสดงการป้องกันแบบต่างๆ ของทีมธนาคารกสิกรไทย

ครั้งที่ 1 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 68.42

ครั้งที่ 2 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 85.71

ครั้งที่ 3 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 85.19

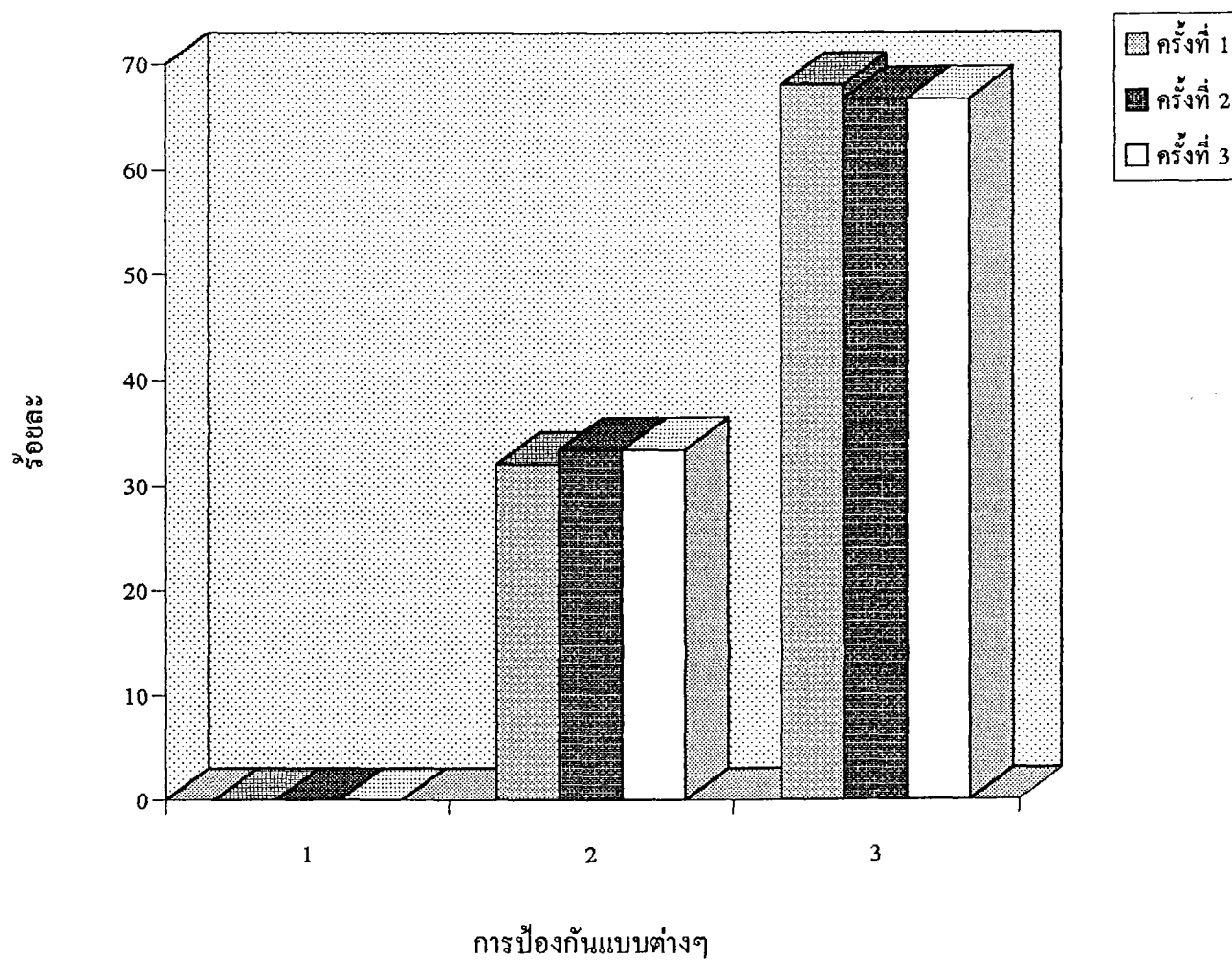

ภาพประกอบ 14 แสดงการป้องกันแบบต่างๆ ของทีมทหารอากาศ

ครั้งที่ 1 ป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขตมากที่สุด ร้อยละ 75

ครั้งที่ 2 ป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขตเท่ากับแบบผสม ร้อยละ 50

ครั้งที่ 1 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 75

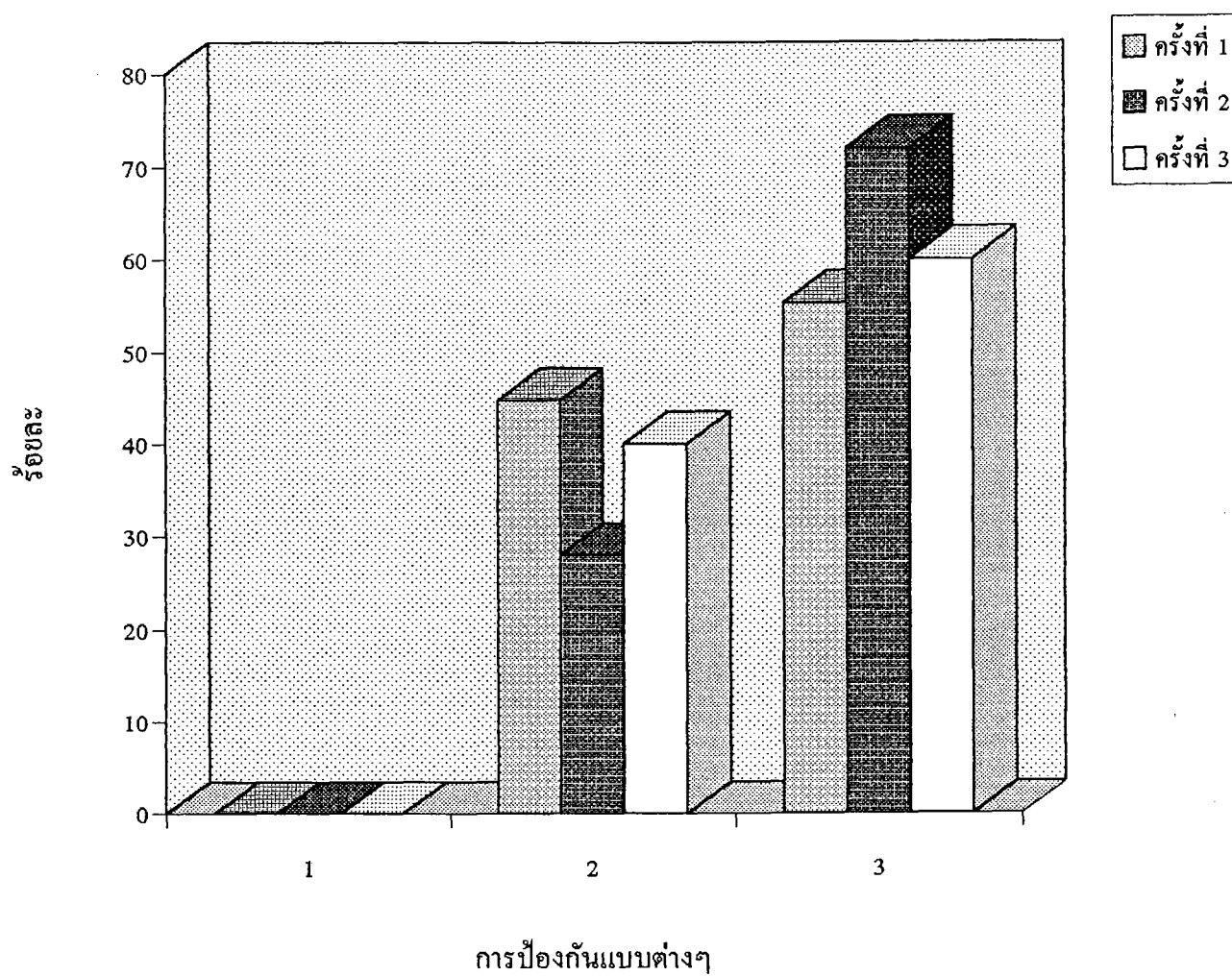

ภาพประกอบ 15 แสดงการป้องกันแบบต่างๆ ของทีมองค์การโทรศัพท์

ครั้งที่ 1 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 68

ครั้งที่ 2 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 66.67

ครั้งที่ 3 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 66.67

ภาพประกอบ 16 แสดงการป้องกันแบบต่างๆ ของทีมหารบก

ครั้งที่ 1 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 55.26

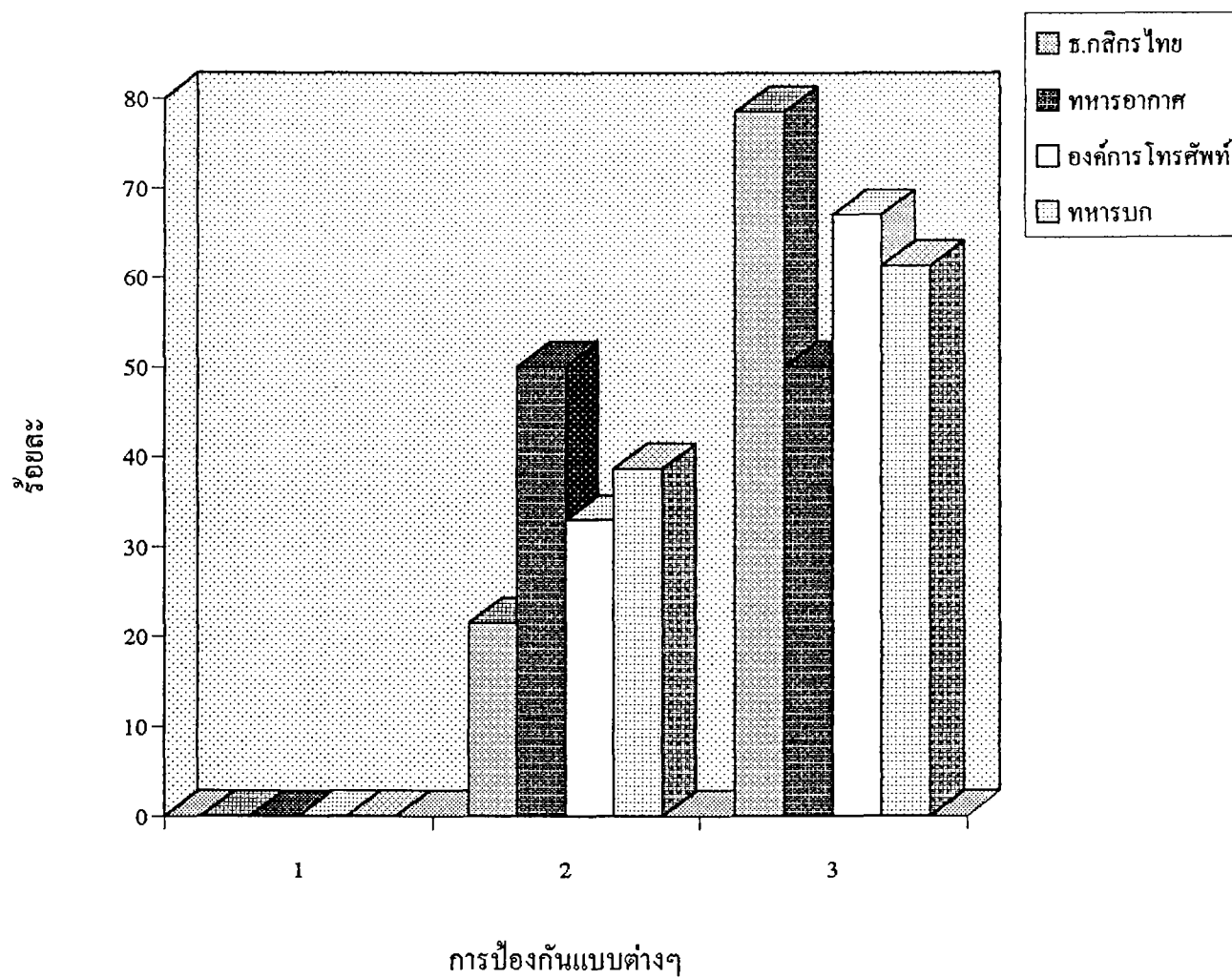
ครั้งที่ 2 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 72

ครั้งที่ 3 ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 60

ตาราง 14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเฉลี่ย ของรูปแบบการป้องกันแบบต่างๆ

รูปแบบของการป้องกัน	ร.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์กรโทรศัพท์		ทหารบก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แบบตัวต่อตัว	-	-	-	-	-	-	-	-
2. แบบโซนหรือแบ่งเขต	6.67	21.52	9.33	50.00	10.33	32.97	12	38.71
3. แบบผสม	24.33	78.48	9.33	50.00	21	67.03	19	61.29

จากตาราง 14 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของการป้องกันแบบผสม ทีมธนาคารกสิกรไทยใช้มากที่สุดถึง ร้อยละ 78.48 รองลงมาคือ การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต ทีมทหารอากาศ ใช้ร้อยละ 50

ภาพประกอบ 17 แสดงการป้องกันแบบต่างๆ ของแต่ละทีม

ธนาคารกสิกรไทย	ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 78.47
ทหารอากาศ	ป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขตเท่ากับแบบผสม ร้อยละ 50
องค์การโทรศัพท์	ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 67.03
ทหารบก	ป้องกันแบบผสมมากที่สุด ร้อยละ 61.29

ตาราง 15 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของรูปแบบการป้องกันแบบตัวต่อตัว

ช.กลกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 15 แสดงว่า ทีมชนาคารกลกรไทย ทีมทหารอากาศ ทีมองค์การโทรศัพท์ และ ทีมทหารบก ไม่ได้ใช้รูปแบบการป้องกันแบบตัวต่อตัว

ตาราง 16 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของรูปแบบการป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต

ช.กลกรไทย		ทหารอากาศ		องค์การโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.67	21.52	9.33	50.00	10.33	32.97	12	38.71

จากตาราง 16 แสดงว่า ทีมชนาคารกลกรไทย ใช้การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต ร้อยละ 21.52 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 50 ทีมองค์การโทรศัพท์ ร้อยละ 32.97 และทีมทหารบก ร้อยละ 38.71

ตาราง 17 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของรูปแบบการป้องกันแบบผสม

ช.กสิกรไทย		ทหารอากาศ		องค์กรโทรศัพท์		ทหารบก	
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
24.33	78.48	9.33	50.00	21	67.03	19	61.29

จากตาราง 17 แสดงว่า ทีมธนาคารกสิกรไทย ใช้การแบบผสม ร้อยละ 78.48 ทีมทหารอากาศ ร้อยละ 50 ทีมองค์กรโทรศัพท์ ร้อยละ 67.03 และทีมทหารบก ร้อยละ 61.29

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการรุกและการป้องกันของการเล่นฟุตบอล

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นทีมฟุตบอลที่ส่งเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วยพระราชทานประเภท ก. ประจำปี 2537 ที่จัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยคัดเลือกจาก 4 ทีมที่มีสถิติดีที่สุดของการแข่งขันประจำปี 2536 ได้แก่ ทีมธนาคารกสิกรไทย ทีมทหารอากาศ ทีมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และทีมทหารบก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ได้แก่
 - 1.1 กล้องถ่ายภาพโทรทัศน์ (Video Camera)
 - 1.2 ม้วนแถบภาพโทรทัศน์ (Videotape Cassettes) ระบบ VHS
 - 1.3 เครื่องเล่นวีดีโอเทป
 - 1.4 เครื่องรับโทรทัศน์
2. บันทึกภาพ โดยใช้วีดีโอเทปขณะทำการแข่งขัน โดยนำมาศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 2.1 รูปแบบของการรุก
 - 2.2 รูปแบบของการป้องกัน
 - 2.3 ในบันทึกรูปแบบของการเล่นฟุตบอล

วิธีจัดการกับข้อมูล

แจกแจงความถี่แต่ละรูปแบบของการเล่นของแต่ละทีมแล้วเปลี่ยนเป็นคำร้อยละ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. รูปแบบของการรุกแบบต่าง ๆ ที่แต่ละทีมใช้ในการแข่งขันทั้ง 3 ครั้งนั้น การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง เป็นรูปแบบที่ทีมองค์การโทรศัพท์ใช้มากที่สุดคือ ร้อยละ 43.75 รองลงมาคือ การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังทีมทหารบกใช้ร้อยละ 40.18 และน้อยที่สุด คือ การรุกอย่างรวดเร็ว ทีมทหารอากาศใช้ร้อยละ 1.52

2. รูปแบบของการป้องกันแบบต่าง ๆ การป้องกันแบบผสมเป็นรูปแบบที่ทีมธนาคารกสิกรไทยใช้มากที่สุด คือ ร้อยละ 78.48 รองลงมาคือ การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขตที่ทีมทหารอากาศใช้ร้อยละ 50

อภิปรายผล

1. ทีมธนาคารกสิกรไทย

ลักษณะการเล่นฟุตบอลของทีมธนาคารกสิกรไทย จะใช้รูปแบบการเล่น ระบบ 3:5:2 ซึ่งในขณะเป็นฝ่ายรุกจะใช้ผู้เล่นกองกลาง 5 คน ในการสนับสนุนการเล่นในแดนหน้า เพื่อเข้าทำประตูฝ่ายตรงข้าม โดยทีมธนาคารกสิกรไทยจะใช้การรุกจากด้านข้างเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการรุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง หรือการรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างซึ่ง ชาญวิทย์ ผลชีวิน(2534 : 66) ได้พูดถึงหลักสำคัญของการรุกว่า การเล่นบอลทางด้านกว้างของสนาม เป็นการใช้ความกว้างของสนามเพื่อที่จะดึงให้ฝ่ายตรงข้ามเปิดพื้นที่ช่องว่างเพื่อที่จะพาบอลเข้าไปทำประตู ดังนั้นการรุกทางด้านข้างของสนาม จึงเป็นวิธีการเล่นที่สำคัญมากสำหรับการรุกที่มีประสิทธิภาพ และทีมธนาคารกสิกรไทยมีผู้เล่นที่มีทักษะฟุตบอลค่อนข้างสูงเทคนิคในการเล่นที่ดี ในระบบการเล่นจะใช้ผู้เล่นแดนหน้าที่มีความเร็วและคล่องตัว 2 คน ขึ้นอยู่แดนหน้าคู่กัน เปิดพื้นที่ว่างทางด้านข้างไว้ผู้เล่นตำแหน่งอื่น ๆ จะเริ่มเซทบอลกันไปมาเพื่อหาจังหวะในการเปิดบอล โดยจะเปิดบอลไปยังที่ว่างทางด้านข้างของสนาม เพื่อให้กองหน้าวิ่งออกมาเล่น แล้วทำการรุกจากด้านข้างเพื่อส่งบอลไปยังหน้าประตู ให้ผู้เล่นที่สนับสนุนขึ้นมาเข้าทำประตู

การป้องกันของทีมธนาคารกสิกรไทย จะใช้การป้องกันแบบผสมมากที่สุดเพราะผู้เล่นในทีมมีความเข้าใจในตำแหน่งที่เล่นขณะเป็นฝ่ายรับเป็นอย่างดี โดยจะช่วยกันเข้าแย่งบอล ลูกบอลมาในโซนใครคนนั้นจะเป็นคนเล่น ส่วนผู้เล่นอื่น ๆ โดยเฉพาะกองหลังจะเข้าประชิดแดนหน้า คู่ต่อสู้แบบตัวต่อตัว เนื่องจากการเล่นในการแข่งขันเป็นไปอย่างรวดเร็ว ฝ่ายป้องกันจะใช้วิธีป้องกันแบบตัวต่อตัว หรือโซนไม่ได้ เพราะต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างรวดเร็วโดยอัตโนมัติ ถ้าหากเข้าไปเพียงเลี้ยววินาทีเดียวจะถูกพังประตูได้ทันทีในการเล่นมักจะใช้ทั้ง 2 วิธีผสมกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสด้วย (ประโยชน์ สุทธิสง่า 2517:140) ในการป้องกันแบบผสมนั้น ชาญวิทย์ ผลชีวิน (2534 : 68) ได้กล่าวไว้ว่า หลักในการป้องกันโดยทั่วไปนั้น หากบอลอยู่ใกล้

พื้นที่อันตรายให้ป้องกันโดยการคุมพื้นที่ถ้าบอลอยู่ใกล้ให้ป้องกันโดยการคุมตัวต่อตัว

2. ทีมทหารอากาศ

ลักษณะการเล่นฟุตบอลของทีมทหารอากาศ จะใช้รูปแบบการเล่นระบบ 4 : 4 : 2 โดยใช้การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง เพื่อเป็นการขยายแนวป้องกันของฝ่ายตรงข้ามให้กว้างขึ้น ทำให้มีช่องว่างเกิดขึ้นในการเข้าทำประตู โดยการใช้ผู้เล่นทางด้านข้างสนามที่มีความเร็วมาก ๆ เป็นผู้ทำเกมรุก แล้วโยนเข้ากลางประตูให้ผู้เล่นที่อยู่แดนหน้าเข้าทำประตูเนื่องจากผู้เล่นกองหน้าของทีมทหารอากาศ มีความสามารถในการทำประตูได้ดีมาก นอกจากทีมทหารอากาศจะใช้การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้างเป็นส่วนใหญ่แล้ว ยังใช้การรุกแบบส่งลูกทะลุแนวป้องกันอีกด้วย เพราะเมื่อเกิดช่องว่างมากแล้วจะทำให้สามารถส่งลูกทะลุแนวป้องกันให้กองหน้าได้ ชาลววิทย์ ผลชีวิน (2534 : 67) ได้กล่าวว่า เมื่อเราเปิดช่องว่างในการโจมตีแล้ว แบบแผนขั้นต่อไปก็คือการส่งบอลผ่านแบบทะลุทะลวงแนวป้องกันของฝ่ายตรงข้ามและหาจังหวะในการยิงประตูหรือใช้ความพยายามอื่นในการทำประตู ซึ่งเทคนิคที่จะต้องใช้สำหรับการผ่านบอลทะลุแนวป้องกันนั้นจะต้องผ่านลูกที่รวดเร็วและแม่นยำจึงจะสามารถผ่านแนวป้องกันได้

การป้องกันของทีมทหารอากาศ จะใช้การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต กับการป้องกันแบบผสมสลับกันไป ในการป้องกันแบบโซนนั้นผู้เล่นจะถอยลงมาในตำแหน่งหรือส่วนรับผิดชอบของตนเองและเมื่อฝ่ายรุกเข้ามาในเขตจะเข้าประชิดตัวทันที เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายรุกยิงประตูได้สะดวกแล้วช่วยกันแย่งบอลให้มาอยู่ในครอบครองเพื่อทำการรุกต่อไป ดังที่ ประโยค สุทธิสง่า (2517 : 140) กล่าวว่า การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต จะเหมือนกันแบบฟอร์มการรุกทุกประการ เพียงแต่ถอยลงมาอยู่ในแดนหลังเท่านั้น เพราะฟุตบอลสมัยใหม่จะต้องขึ้นลงเหมือนทีมบาสเกตบอล คือเมื่อเป็นฝ่ายรุกก็รุกทั้งหมดหากเป็นฝ่ายรับก็จะลงมาช่วยป้องกันในโซนของตัวเอง ซึ่งการป้องกันแบบโซนจะมีความเหนียวแน่นมาก ถ้าหากผู้เล่นขึ้นถูกตำแหน่ง และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันดี ส่วนการป้องกันแบบผสมนั้นทีมทหารอากาศก็สามารถใช้ได้ผลเช่นกัน เพราะผู้เล่นกองหลังของทีมทหารอากาศนั้น ขนาดรูปร่างค่อนข้างสูงใหญ่ และเข้าบอลได้หนักหน่วงมาก และจะใช้การป้องกันแบบนี้กับทีมคู่ต่อสู้ที่มีความสามารถเฉพาะตัวสูง ซึ่งจะต้องประกบชิดตลอดเวลาในแดนรับของตนเอง

3. ทีมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ลักษณะการเล่นฟุตบอลของทีมองค์การโทรศัพท์ จะใช้ระบบ 3 : 5 : 2 ตลอดโดยเน้นการรุกจากด้านข้างทั้งใกล้เส้นข้างมากกว่าทุก ๆ ทีม เนื่องจากว่าผู้เล่นในแต่ละตำแหน่งนั้นเข้าใจรูปแบบการเล่นของทีมตนเป็นอย่างดี เพราะเล่นกันมานานและไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเล่นมากนักรวมทั้งผู้เล่นมีความคล่องตัวสูง ความสามารถเฉพาะตัวดี โดยเฉพาะกองกลางที่ทำหน้าที่

ในการสร้างสรรค์เกมเป็นผู้เล่นที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถควบคุมเกมการเล่นได้ดี ประสิทธิภาพระหว่างกองหลังกับกองหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและกองหน้ามีความสูงเล่นลูกกลางอากาศได้ดี จึงนิยมใช้รูปแบบการเล่นที่รุกจากด้านข้างเป็นส่วนใหญ่เพราะฉะนั้น ทีมที่เล่นกับทีมองค์กรโทรศัพท์จะต้องพยายามสกัดกั้นการรุกจากด้านข้างให้ได้

การป้องกันของทีมองค์กรโทรศัพท์จะให้การป้องกันแบบผสมเนื่องจากผู้เล่นในแดนกลางของทีมเป็นผู้เล่นที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถประกบเกมหรือควบคุมเกมรับได้ดี เข้าใจสถานการณ์ดีเกมให้ช้าลงได้ เพื่อให้เกมของฝ่ายรุกช้าลงหรือหยุดชะงัก เพื่อที่จะรอเพื่อนร่วมทีมลงมาช่วยกันทำหน้าที่ป้องกัน บางครั้งอาจจะทำฟาล์วเพื่อหยุดเกมการรุกบ้างในบางโอกาสส่วนกองหลังจะคอยควบคุมในขณะที่ผู้เล่นฝ่ายรุกรุกขึ้นมาถึงบริเวณหน้าประตู ซึ่งอันตรายมากจะต้องใช้วิธีคุมตัวต่อตัว และผู้เล่นอื่นคอยสอดหรือซ้อนอยู่ทางด้านหลังเพื่อคอยตัดบอลที่อาจจะหลุดมา (ปรีชา เพ็ญขวัญดี. 2534 : 26)

4. ทีมทหารบก

ลักษณะการเล่นของทีมทหารบก จะใช้รูปแบบการเล่นระบบ 4 : 3 : 3 และใช้การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลังและใกล้เส้นข้างเช่นกัน แต่จะใช้ระบบการเล่นแตกต่างจากทีมอื่น ๆ โดยใช้ผู้เล่นกองหน้า 3 คน คือศูนย์หน้า 1 คน และปีกข้างละ 1 คน ทั้งนี้เพราะผู้เล่นกองหน้าของทีมทหารบกจะมีรูปร่างสูงใหญ่มาก สามารถเก็บครอบครองหรือบังบอลได้ดี จึงเป็นวิธีโยนให้กองหน้าวิ่ง ไม่ว่าจะทางด้านข้างแล้วลากเลื้อยพร้อมกับโยนเข้าหน้าประตูหรือโยนยาวทะลุแนวป้องกันให้ศูนย์หน้าวิ่งเข้ายิงประตูการเล่นของทีมทหารบกนั้นจะเน้นการโยนยาวเข้าไปในแดนของฝ่ายตรงข้ามตลอด การครอบครองบอลจะไม่ค่อยดี แต่เด่นในด้านของลูกกลางอากาศ ส่วนการป้องกันของทีมทหารบก จะใช้การป้องกันแบบผสมเช่นเดียวกับทีมอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการเล่นฟุตบอลแต่ละทีมนั้น ในส่วนของการรุกแล้วจะนิยมใช้ลักษณะหรือรูปแบบการรุกจากด้านข้างสนามมากกว่าการรุกแบบส่งลูกทะลุแนวป้องกัน การส่งไปมาระหว่างคู่ การเลี้ยงหลบเข้ายิงประตูและการรุกอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นเพราะว่าหากผู้เล่นฝ่ายรุกรุกจากด้านข้างสนามแล้วส่งบอลเข้ากลางไปยังหน้าประตู ให้กองหน้าเข้าทำประตุนั้น ผู้เล่นกองหน้าจะได้เปรียบผู้เล่นกองหลังของฝ่ายตรงข้ามมาก ในแง่ของมุมมองหรือการเห็นลูกบอลที่ส่งผ่านมา และผู้เล่นกองหลังที่คอยตามประกบ รวมถึงการเคลื่อนที่เข้าหาลูกฟุตบอล เพื่อที่จะยิงประตูเนื่องจากกองหน้าจะหันหน้าและวิ่งเข้าหาประตูทำให้ง่ายต่อการเล่นและมีโอกาสทำประตูมากขึ้น ส่วนผู้เล่นกองหลังนั้นจะต้องพะวงทั้งลูกที่ผ่านมาจากด้านข้างและผู้เล่นกองหน้าฝ่ายตรงข้ามที่คอยหาจังหวะเข้าทำประตู ส่วนการรุกลักษณะอื่นๆ จะเป็นลักษณะการรุกที่มาจากทางด้านหน้าทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นการส่งลูกทะลุแนวป้องกัน การส่งไปมาระหว่างคู่ การเลี้ยงหลบเข้ายิงประตู และการรุกอย่างรวดเร็ว

ซึ่งการรุกในลักษณะนี้ผู้เล่นกองหลังจะได้เปรียบ เพราะสามารถเห็นทิศทางของลูกบอลได้อย่างชัดเจนว่าจะมาในลักษณะใด จะคอยช่วยกันสกัดกันและแย่งลูกบอลกลับคืนมาครอบครองได้ง่าย ส่วนกองหน้าจะเสียเปรียบมากเพราะจะต้องคอยหันมาดูลูกบอลและรับลูกบอลจากเพื่อนร่วมทีมที่ส่งมาให้จากแดนหลังหรือแดนกลาง โดยต้องหันหลังให้กองหลังหรือประตูฝ่ายตรงข้าม เมื่อได้บอลแล้วถึงจะคอยหันกลับมาหาคู่ต่อสู้ ซึ่งขณะนั้นคอยป้องกันอยู่ก่อนแล้ว โอกาสในการทำประตูจึงน้อยลง ดังนั้น การรุกโดยใช้ความกว้างของสนาม (Width) ก็เพื่อที่จะดึงให้ฝ่ายป้องกันเปิดพื้นที่ช่องว่างขึ้น ทำให้เกิดที่ว่างที่จะพาบอลเข้าไปโจมตีหรือทำประตูได้ง่าย (ชาญวิทย์ ผลชีวิน.

2534 : 66) จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้รูปแบบการรุกจากด้านข้างสนามเป็นที่นิยมของทีมฟุตบอลต่างๆ ที่จะนำไปใช้เป็นกลยุทธ์ในการแข่งขันและน่าจะเป็นรูปแบบสากลที่ทีมฟุตบอลใช้กันทั่วไปในการแข่งขัน

ส่วนรูปแบบการป้องกัน จะนิยมใช้การป้องกันแบบผสมคือ ป้องกันทั้งแบบตัวต่อตัว และแบบโซนหรือแบ่งเขต สลับกัน โดยแบบตัวต่อตัว จะใช้ได้ผลดีในขณะที่ฝ่ายรุกครอบครองลูกบอลอยู่บริเวณใกล้ประตูฝ่ายตนเองเพราะจะต้องประกบอย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้มีที่ว่างในการเล่นหรือยิงประตูได้ง่าย ซึ่งหากปล่อยให้ผู้เล่นคนใดคนหนึ่งมีพื้นที่ว่างโดยไร้ตัวประกบ โอกาสเสียประตูจะมีสูงมาก ส่วนการป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขตจะใช้ป้องกันในแดนกลางสนามเป็นส่วนใหญ่โดยการคุมพื้นที่แดนกลางสนามก็เพื่อให้การรุกของฝ่ายตรงข้ามช้าลง โดยผู้เล่นที่อยู่ใกล้บอลจะทำหน้าที่เข้าหาบอลทันที เพื่อหยุดยั้งการรุกของคู่ต่อสู้โดยการบีบบังคับให้ฝ่ายรุกส่งบอลกลับหลังไม่สามารถรุกมาข้างหน้าได้ ดังนั้นการป้องกันแบบผสมจึงเป็นรูปแบบการป้องกันที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการแข่งขันของหลายๆ ทีม

ในปัจจุบัน กีฬาฟุตบอลมีเทคนิคและยุทธวิธีในการเล่นพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมากมีทั้งกลยุทธ์ ในการรุกที่รวดเร็ว พลิกแพลงมากยิ่งขึ้น หน้าที่การรุกและการรับไม่ได้เป็นหน้าที่ของตำแหน่งกองหน้าหรือกองหลังเสมอไปแล้ว ปัจจุบันจะพัฒนาการรุกหรือการรับกันทั้งทีมคือการรุกจะรุกทั้งทีมหรือการรับก็จะช่วยกันป้องกันทั้งทีม จะเห็นได้ว่าทีมฟุตบอลในปัจจุบันจะต้องมีนักกีฬาที่พร้อมทั้งทางด้านทักษะ ประสิทธิภาพส่วนบุคคล รวมถึงสมรรถภาพร่างกายที่ดีเยี่ยมจึงจะสามารถที่จะแข่งขันเพื่อสู้กับทีมอื่น ๆ ได้ ดังนั้นผู้ฝึกสอน หรือโค้ช จึงต้องพยายามคิดค้นวิธีการรุกและการรับที่พลิกแพลงต่าง ๆ เพื่อที่จะไปฝึกฝนกลยุทธ์ทั้งการรุกและการรับควบคู่กันไป เพราะถ้าหากการรุกดี แต่การรับไม่ดีโอกาสที่จะเป็นฝ่ายรุกแทบจะไม่มีเลย กล่าวโดยสรุปแล้วการรุก และการรับนั้นจะมีรูปแบบหลาย ๆ วิธีมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อยในตัวของมันเอง แต่ละทีม จึงต้องฝึกกลยุทธ์การรุกและการรับหลาย ๆ วิธี และรู้จักเลือกมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ฝึกสอนสามารถนำรูปแบบต่าง ๆ ของการรุก และการป้องกัน ไปฝึกนักกีฬา เพื่อเป็นกลยุทธ์ของทีมฟุตบอลในการแข่งขันต่อไป
2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ ควรเป็นแนวทางให้ครูพลศึกษาได้นำไปปรับปรุงและพัฒนา การเรียนการสอนในวิชาฟุตบอล
3. ควรทำการศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้ ในกีฬาประเภทอื่น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ฉลอง ชาติรัฐประชีวิน. การวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะวอลเลย์บอล. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2532. อัคราณา.
- ชาญวิทย์ ผลชีวิน. คู่มือการฝึกสอนฟุตบอลสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532 .
..... ฟุตบอล. กรุงเทพฯ : สยามสปอร์ตปริ้นติ้ง , 2534 .
- ชโลธร เขตสุวรรณ. การวิเคราะห์องค์ประกอบของทักษะเทนนิส. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2532 . อัคราณา.
- ชนา กิตติศรีวรพันธุ์. ผลของการใช้รองเท้าน้ำหนักฝึกกล้ามเนื้อขาที่มีต่อความแม่นยำในการยิงประตูฟุตบอล. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2532 . อัคราณา.
- นพดล เกตุประทุม. การวิเคราะห์รูปแบบการเล่นบาสเกตบอลในกีฬามหาวิทยาลัย ปี 2535 . ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536 . อัคราณา .
- นิพนธ์ กิตติกุล. หลักการเล่นฟุตบอลสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : พิกซ์อักษร, 2525.
- ประโชค สุทธิสง่า. คู่มือฟุตบอล. กรุงเทพฯ : รวมการพิมพ์, 2517.
..... ตำราการฝึกและการตัดสินฟุตบอล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2528.
- ปรีชา เพ็ญขวัญดี. การฝึกและการจัดกีฬาฟุตบอล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.
- ปัญญา สังขวดี. การสร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอล โดยดัดแปลงจากแบบทดสอบของ
ครรชิต สมิตานนท์. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัคราณา.
- รุ่งเรือง เทพทัต. การศึกษารูปแบบของการแข่งขันวอลเลย์บอล. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัคราณา.
- เรืองเดช เชิดพุทธ. การฝึกและการตัดสินกีฬาฟุตบอล. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา
การฝึกและการตัดสินกีฬาฟุตบอล (พล 415) คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก, ม.ป.ป.
- ขรรชก ณ หนองคาย. การเล่นฟุตบอลพื้นฐาน ณ ประเทศเยอรมัน. เอกสารประกอบคำบรรยาย
การฝึกฟุตบอล, 2526.
- วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

- วีระศักดิ์ ปรีชาสุปัญญา. ความคิดเห็นของโค้ช ผู้จัดการทีม นักฟุตบอลทีมชาติ และครูพลศึกษา เกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีต่อประสิทธิภาพในการเล่นฟุตบอล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และลัดดาวัลย์ รอดมณี. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาคพิมพ์, 2527.
- สุชาติ มุกกันท์. การเปรียบเทียบสมรรถภาพนักฟุตบอลทีมชาติไทยกับทีมอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. อัดสำเนา.
- สุรพล เพิ่มพล. ฟุตบอล. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2531.
- Barrow, Harold M. and McGee, Rosemary. A practical Approach to Measurement in Physical Education. 3rd ed. London : Lea and Febiger, 1979.
- Clarke, H. Harrison. Application of Measurement to Health and Physical Education. 4th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1967.
- Ellenburg, Joe Kenneth. "Predictive Value of Selected Physical Variables in Determining Competitive Performance in High School Basketball," Dissertation Abstracts. 31 : 5175-A ; April, 1971.
- Johnson, Barry L. and Jack K. Nelson. Basic Concepts in Test and Measurement for Evaluation in Physical Education. Minesota : Burgess Publishing Company, 1974.
- Hernandez, Moreno Jose. "Study About the Analysis of the Play's Action in Team Sports : Application to Basketball (Estudiosobre el Analisis De La Accion De Juego En Los Deporte De Equipo : Su Aplicacion Al Baloncesto)," Dissertation Abstracts International. 50 : 03C ; November, 1987.
- Hopkins, David R.. "A Factor Analysis of Selected Basketball Skill Tests," Dissertation Abstracts International. 38 : 155- A ; July, 1977.
- Pierce, Paul Edward. "The Construction of Scales for Predicting Ability to Play Interscholastic Basketball," Dissertation Abstracts. 22 :486-A ; August, 1961.
- Smith, Flavious Joseph. "The prediction of Basketball Ability Through on Analysin of Seleted Measures of Structure and Strength," Dissertation Abstracts. 23 : 3764-A ; April, 1963.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายเฉลิมพล ก่อกิจเถกิงกุล
วัน เดือน ปี เกิด	25 มิถุนายน พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	72/26 ถนนมิตรเกษม ตำบลตลาด อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร ถนนเพชรเกษม ตำบลขุนกระโทก อำเภอมือง จังหวัดชุมพร 86190
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2526	ชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2530	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา
พ.ศ. 2539	การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การวิเคราะห์รูปแบบการเล่นฟุตบอล

บทคัดย่อ

ของ

เฉลิมพล ก่อกิจเถกิงกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

มีนาคม 2540

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้ เพื่อทราบรูปแบบการรุก และรูปแบบการป้องกัน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นทีมฟุตบอลที่ส่งเข้าร่วมการแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วยพระราชทานประเภท ก.
ประจำปี 2537 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงโดยการคัดเลือกจาก 4 ทีม สุดท้ายของการแข่งขัน
ประจำปี 2536 โดยบันทึกวีดีโอเทป ในขณะที่ทำการแข่งขัน

ผลการศึกษาพบว่า

1. การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นข้าง เป็นแบบที่ใช้ในการรุกมากที่สุด รองลงมาคือ
การรุกจากด้านข้างใกล้เส้นหลัง และน้อยที่สุดคือ การรุกรอบอย่างรวดเร็ว
2. การป้องกันแบบผสม เป็นแบบที่ใช้ในการป้องกันมากที่สุด รองลงมาคือ
การป้องกันแบบโซนหรือแบ่งเขต ส่วนการป้องกันแบบตัวต่อตัว ไม่นิยมใช้ในการแข่งขัน

AN ANALYSIS OF FOOTBALL COMPETITIVE FORMATIONS

AN ABSTRACT

BY

CHALERMPHOL KOKIUTHAKENGKOO

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University
March 1997.

The purpose of this study was to investigate the offensive and defensive formations of the final four football teams playing in the Division I Championships for the 1994 season

The subjects were players purposively sampled from those four final teams and their games were videotaping recorded for the data collection.

After the data were statistically treated, it was found as follows :

1. The most offensive formation used was the offense from side near touch line.

The regular formation used was the offense from side near goal line and the less formation used was the counter attack.

2. The most defensive formation used was the mixed defense. The regular formation used was the zone defense but the man to man defense formation was not used for football teams in competition.